

Facultade de Ciencias da Educación

Presentación da Facultade

A Facultade de Educación é a escola de escolas: unha institución pública ao servizo de todas as persoas interesadas na mellora continua da educación e dos servizos sociais. Trátase dun centro universitario que se asenta sobre a historia dos centros de formación de mestres/as, educadores/as sociais e traballadores/as sociais, pero tamén sobre a historia do ensino e dos servizos sociais.

É unha facultade, polo tanto, que tenta incorporar todos os medios técnicos posibles, pero sen renunciar a un pasado que se constrúe sobre o esforzo colectivo dos profesionais e da cidadanía.

Os cambios respecto ao presente son considerables. Pero hai algo que unha facultade de educación debe contribuír a que se manteña: o espírito solidario dos veciños/as e a percepción da escola como propia, como asunto da comunidade.

Agardo que as persoas que elixen esta facultade para realizar os seus estudos teñan esa mentalidade de pertenza a un grupo que constrúe o futuro colectivo da educación e dos servizos sociais.

A oferta educativa para o próximo curso no Centro é:

Catro títulos de Grao:

- GRADO EN EDUCACIÓN INFANTIL
- GRADO EN EDUCACIÓN PRIMARIA
- GRADO EN EDUCACIÓN SOCIAL
- GRAO EN TRABALLO SOCIAL

Catro títulos de Máster:

- Master en Dificultades de Aprendizaxe e procesos cognitivos
- Master en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos
- Master en Investigación Psicosocioeducativa con Adolescentes en Contextos Escolares
- Master en Profesorado de Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino dos Idiomas (especialidades de Orientación, Xeografía, Historia, Humanidades, Matemáticas e Tecnoloxía) Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariais e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudantes en programas de mobilidade.

Para obter máis información visita a nosa páxina web

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Equipo Decanal

O Equipo Decanal está composta polos seguintes membros:

Decana:

Dª María del Mar García Señorán

Vicedecanos/as:

D. Ramón Ángel Fernández Sobrino

Dª María del Carmen Ricoy

D. Xosé Manuel Cid Fernández

D.ª María del Pino Díaz Pereira

Secretario:

D. Antonio González Fernández

Localización

LOCALIZACIÓN DA FACULDADE.

Dirección postal:

Facultade de Ciencias da Educación

R/. Doctor Temes, s/n 32004 Ourense

A Facultade de Ciencias da Educación atópase no denominado Edificio Facultades ou Edificio de Ferro, contando ademais con outros espazos docentes situados nos pavillóns 1 e 2.

Directorio telefónico:

Conserxería: 988 387 101

Secretaría alumnado Graos : 988-387-168, 98- 387-194, 988-36-890

Secretaría alumnado Mestrados: 988 368 893

Decanato: 988-387-159

Correo electrónico:

Secretaría alumnado: secexbo@uvigo.es

Secretaría Decanato: sdexbo@uvigo.es

Grao en Educación Social

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O05G130V01501	Intervención socioeducativa na infancia e adolescencia en situación de risco social	1c	6
O05G130V01502	Mediación en conflitos e situacións de violencia	1c	6
O05G130V01503	Programas de animación sociocultural	1c	6
O05G130V01601	Iniciación na práctica profesional	2c	6
O05G130V01602	Prácticas externas: Practicum I	2c	12
O05G130V01901	Avaliación de programas socioeducativos	1c	6

O05G130V01902	Intervención en saúde e educación social	1c	6
O05G130V01903	Investigación-acción na práctica socioeducativa	1c	6
O05G130V01904	Socioloxía do consumo e identidades culturais	1c	6
O05G130V01905	Dinámica de grupos e intervención psicosocial comunitaria	2c	6
O05G130V01906	Educación ambiental para o desenvolvemento sostible	2c	6
O05G130V01907	Educación intercultural e para a paz	2c	6
O05G130V01908	Xerontoloxía e educación social	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención socioeducativa na infancia e adolescencia en situación de risco social**

Materia	Intervención socioeducativa na infancia e adolescencia en situación de risco social			
Código	O05G130V01501			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Fernández Rodicio, Clara Isabel			
Profesorado	Fernández Rodicio, Clara Isabel			
Correo-e	cirodicio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Cando se produce algunha situación que dificulta ou inhibe o desenvolvemento integral do menor estamos falando dunha situación de risco. Normalmente estas situacións danse no mesmo contorno do menor, pero situacións estruturadas e sociopolíticas tamén inciden negativamente neste grupo de poboación. Coñecer os factores que xeran situacións de risco para a infancia e a adolescencia, os indicadores que permitan identificalos e as repercusións que estas teñan nos menores que as sufran, convértese nun ámbito suficientemente amplo e complexo, no que o Educador Social debe intervenir.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
C14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
C15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
C16	Elaborar e interpretar informes técnicos, de investigación e avaliación sobre accións, procesos e resultados socioeducativos
C17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
C18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
C19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
D2	Planificación e organización
D3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D5	Xestión da información
D6	Resolución de problemas e toma de decisións

D7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
D11	Habilidades interpersoais
D12	Compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
1.Coñecer, analizar e indagar sobre a realidade social e educativa.	A1 A2 A3	C2 C5 C14 C16 C17	D2 D3 D4 D6 D8 D9 D10 D12
2.Deseñar,organizar, por en práctica e avaliar programas de intervención socio-educativa para minimizar as dificultades sociais	A2 A3 A4	C2 C5 C12 C14 C16 C17 C18	D2 D3 D5 D12
3.-Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socio-educativas e de compensación	A2 A3 A4	C2 C5 C14 C15 C17	D3 D4 D7 D8 D10 D12
4.-Favorecer o desenvolvemento comunitario e socio-educativo		C2 C5 C8 C12 C14 C17 C19	D2 D3 D4 D10 D11 D12
5.-Analizar e diagnosticar a realidade social e as dificultades sociais como base que fundamenta o desenvolvemento de accións e iniciativas socio-comunitarias e educativas	A1 A2 A3 A4	C5 C8 C12 C19	D2 D3 D4 D6 D8 D10 D11 D12
6.-Adquirir e comprender os coñecementos teóricos e os recursos instrumentais e metodolóxicos precisos para o desenvolvemento exitoso da intervención socio-educativa na infancia e adolescencia en dificultades sociais	A1 A2 A3 A4	C2 C5 C6 C8 C14 C17 C19	D2 D3 D4 D5 D8 D11 D12
7.- Formar a profesionais que actúen no ámbito da intervención socio-educativa que sexan capaces de dar resposta a realidades diversas da sociedade actual	A2 A3 A4 A5	C5 C8 C16	D2 D6 D8 D11 D12

Contidos

Tema

1. *Conceptualización de infancia e adolescencia en dificultades sociais.	1.1. Introducción. 1.2. Benestar social e infancia. 1.3. Dificultade social na infancia. 1.4. O bo trato á infancia e a *resiliencia.
---	--

2. Concepto de *inadaptado e *desadaptado. Marxinación-prevenición.	2.1. Familia, escola, relixión e poder, axentes de socialización. 2.2. Marxinación social do menor. 2.3. *Inadaptación social. 2.4. Conflito e desviación social.
3. A prevención: Intervención, metodoloxía e niveis de intervención.	3.1. Metodoloxía do proceso de intervención. 3.2. Proceso de intervención. 3.3. Estudo diagnóstico. 3.4. Niveis de intervención. 3.5. Marco xeral dos recursos sociais para menores e novos.
4. Modalidade de atención socio-educativa: Intervención preventiva, asistencial e *rehabilitadora.	4.1. Prevención do absentismo e o fracaso escolar. Programas de absentismo. 4.2. Educación intercultural. Educar para a igualdade: a asimilación cultural. 4.3. Acollemento familiar e adopción. 4.4. Atención residencial. 4.5. Atención a menores inmigrantes. 4.6. A *reeducación e a integración social do menor. 4.7. Medidas de reforma e *reeducación de menores.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Aprendizaxe baseado en proxectos	8	0	8
Resolución de problemas	8	0	8
Lección maxistral	22	0	22
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Os alumnos elaborarán un proxecto relacionado cos temas a tratar na materia, coa axuda e orientación do docente.
Resolución de problemas	O docente propón algúns problemas e situacións a resolver polos estudantes coa axuda e acompañamento do profesor.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dalgúns dos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Asesoramento individual ou grupal na aula e nas titorías co profesor.
Resolución de problemas	Asesoramento individual ou grupal na aula e nas titorías co profesor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Aprendizaxe baseado en proxectos	Elaboración dun proxecto que se valorará cos criterios acordados na aula.	30	A2 C5 D4 A3 C8 D5 A5 C12 D6 C14 D7 C15 D8 C17 D9 C18 D10 C19 D11 D12
Resolución de problemas	Resolución dos problemas propostos, que se valorarán cos criterios acordados na aula.	20	A1 C2 D2 A2 C5 D4 A3 C6 D5 A5 C8 D6 C12 D7 C14 D8 C15 D9 C16 D10 C19 D11 D12

Exame de preguntas obxectivas	Proba para a avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta.	50	A1	C2 C5 C6 C12 C14 C15	D2 D3 D5 D7
-------------------------------	---	----	----	-------------------------------------	----------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar satisfactoriamente a materia recoméndase asistir ás clases. A puntuación final será a suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes, debendo obterse a puntuación mínima de 5 para aprobar a materia. Así mesmo, será requisito ter aprobado tanto o exame como o resto das actividades propostas para poder sumar as puntuacións obxecto de avaliación. Aquele alumnado que por circunstancias xustificadas non poida asistir regularmente ás clases deberá comunicarllo ao profesorado durante o primeiro mes de clases. As competencias non adquiridas na primeira convocatoria poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo. As *tutorías realizaranse no despacho situado en 2º Pavillón, baixo, despacho *nº 26. De non poder acudir a *tutorías presenciais levarán a cabo a través de *Skype previa cita.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Sorribas García, M.; García López, A. y Gras Magriñá, M. (2015), **Intervención con familias y atención a menores en riesgo social**, Altamar,

Bibliografía Complementaria

AAVV (2010), **Educación XXI**, UNED,

Alsinet, C. y Balsells, M.A.(2011), **Infancia y adolescencia en riesgo social**, Milenio,

Balsells, M.A.; Del Arco, I. y Miñambres,A. (2009), **La infancia en situación de riesgo social y sus familias**, Ed.París,

Barudy, J. (1998), **El dolor invisible de la infancia**, Paidós,

Barudy, J. y Dantagnan, M.(2007), **Los buenos tratos a la infancia**, Gedisa,

Barundy, J. y Marquebreucq, A.P. (2006), **Hijas e hijos de madres resilientes: traumas infantiles en situaciones extremas: violencia de género, guerra, genocidio, persecución y exilio**, Gedisa,

Benítez, M.T.; Languín, A. y Sánchez, M. (2000), **Programa de atención al niño en situación social de riesgo**, Diaz de Santos-Ayuntamiento de Madrid,

Bowlby, J. y Marquebreucq, A.P. (2006), **Una base segura: aplicaciones clínicas de una teoría del apego**, Paidós,

Brazelton, T. y Greenspan, S. (2005), **Las necesidades básicas de la infancia. Lo que cada niño o niña precisa para vivir, crecer y aprender**, Graó,

Calatayud, E.(2009), **La educación de los jóvenes: Una tarea social compartida**, Fundación Ecoem,

Cantón, J. y Cortés, M. (2003), **Guía para la evaluación del abuso sexual infantil**, Pirámide,

Cantón Duarte, J. y col. (2013)., **Violencia doméstica, divorcio y adaptación psicológica**, Pirámide,

Casado, J.; Díaz, J.A. y Martínez, C. (1997), **Niños maltratados**, Diaz de Santos,

Castillo, S. y Cabrerizo, J. (2011), **Evaluación de la intervención socioeducativa. Agentes, ámbitos y proyectos**, Pearson,

Colás, A. (2011), **Derecho penal de menores**, Tirant lo Blanch,

Cyrułnik, B. (2007), **Los patitos feos: la resiliencia, una infancia infeliz no determina la vida**, Gedisa,

Fernández, J.M.; Hamido, A.y Fernández, M. (2008), **El Educador Social de menores. Cuaderno de aprendizaje.**, Pirámide,

Fernández Millán, J.M. y Hamido Mohamed, A. (2011), **Educación social y atención a la infancia**, Pirámide,

Fryd, P. (coord.) (2011), **Acción socioeducativa con infancias y adolescencias. Miradas para su construcción**, UOC,

Galán Rodríguez, A. (2011), **La protección a la infancia: el desafío del Rey Salomón**, Eos,

García Barriocanal, C.; Imaña, A. y De la Herrán, A. (2007), **El Acogimiento Residencial como medida de protección al menor**, Defensor del menor en la Comunidad de Madrid,

García, N. y Noguerol, V. (2007), **Infancia maltratada. Manual de intervención**, Pirámide,

Gómez, E. (2002), **Guía para la atención al maltrato infantil: desde los servicios sociales**, Servicio de Publicaciones Universidad de Cantabria,

González, E. (coord.) (2001), **Menores en desamparo y conflicto social**, CCS,

Granados, P. y Mudarra, M.J. (2010), **Diagnóstico en Educación Social**, Sanz Torres,

López, F. (2010), **Necesidades en la infancia y en la adolescencia**, Pirámide,

Martín Hernández, J. (2005), **La intervención ante el maltrato infantil. Una revisión del sistema de protección**, Pirámide,

Martín, J. (2009), **Protección de menores. Una institución en crisis**, Pirámide,

Martínez García, C. (Coord) (2007), **Los sistemas de protección de menores en la España de las Autonomías.**

Situación de riesgo y desamparo de menores. Acogimiento familiar y acogimiento residencial, Dykinson.,

Martínez, I. y Vázquez, A. (2006), **La resiliencia invisible: infancia, inclusión social y tutores de vida**, Gedisa,

Melendro, M. y Rodríguez, A.E. (2013), **Intervención con menores y jóvenes en dificultad social**, UNED,

Melendro, M. (2009), **El tránsito a la vida adulta de los jóvenes en dificultad social. Estrategias flexibles de intervención socioeducativa**, UNED,

Mondragón, J. y cols. (2004)., **Intervención con menores: acción socioeducativa**, Narcea,

Ochoterena, J. y Arruabarrena, M.I. (2001), **Manual de protección infantil**, Masson,

Quicios, M.P. (2013), **Infancia, adolescencia y juventud en dificultad social**, Mc Graw Hill,

Rodríguez, F.J. y Becedóniz, C. (Coords.) (2007), **El menor infractor. Posicionamiento y realidades**, Principado de Asturias,

Ruiz, M.V. y Martín, M.S. (2008), **Adolescentes en riesgo social. Prevención e intervención**, Comunidad de Madrid- Consejería de Familia y Asuntos Sociales,

Sáinz-Cantero, M.B. y Pardo, E. (2010), **Régimen jurídico de los centros de protección y reforma de menores**, Comares,

Sanmartín, J. (Coord.) (2008), **Violencia contra niños**, Ariel-Centro Reina Sofía para el estudio de la violencia,

Suárez, J.M. (1999), **Historia dos dereitos da infancia**, Xunta de Galicia,

Tarín, M. y Navarro, J.J. (2006), **Adolescentes en riesgo. Casos prácticos y estrategias de intervención socioeducativa**, CCS,

Urra, J. (2010), **Adolescentes en conflicto. 53 casos reales**, Psicología. Pirámide,

Vélez de Medrano, C. (2008), **Intervención educativa y orientadora para la inclusión social de menores en riesgo**, UNED,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas/O05G130V01303

Intervención socioeducativa para a inclusión social/O05G130V01405

DATOS IDENTIFICATIVOS**Mediación en conflictos e situacións de violencia**

Materia	Mediación en conflictos e situacións de violencia			
Código	O05G130V01502			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Lameiras Fernández, María			
Profesorado	Lameiras Fernández, María Martínez Román, Rosana			
Correo-e	lameiras@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os termos "conflicto" e "violencia" están estreitamente relacionados. O conflito é inherente á persoa humana e á sociedade: o individuo é un ser en conflito e non pode deixar de sê-lo. Non obstante, non sucede o mesmo coa violencia: a violencia non está na natureza humana; senón tan só o potencial para a violencia, pero as circunstancias condicionan a realización dese potencial (Galtung, 1997). O conflito non necesariamente ten que rematar en violencia física ou verbal. O fracaso na transformación do conflito é o que conduce á violencia. A complexidade da sociedade actual está a xerar novas formas de conflito e violencia tanto nos espazos públicos como nos privados. A través do desenvolvemento dos contidos desta asignatura tentamos debater sobre os diferentes contextos de relación e socialización das persoas, identificar conflitos e situacións de violencia nos ámbitos familiar, penal xuvenil e escolar, analizando as súas causas e as respostas producidas; presentando posibles estratexias de xestión e resolución dos conflitos desde unha perspectiva positiva e creativa.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)

C18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
C22	Estar comprometido coa calidade de actuación e moverse de acordo cos principios deontolóxicos do/a educador/a social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Planificación e organización
D3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D5	Xestión da información
D6	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D11	Habilidades interpersoais
D12	Compromiso ético
D13	Autonomía na aprendizaxe
D14	Adaptación a situacións novas
D15	Creatividade
D16	Liderado
D17	Iniciativa e espírito emprendedor
D19	Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crise en comunidades educativas	A1 A4 A5	B1 B5 B6	C1 C2 C18 C22	D1 D2 D3 D4 D6 D7 D11 D13 D17
Asumir e orientarse de acordo cos valores de igualdade e cidadanía democrática e capacitar para a prevención e mediación nos casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...).	A2 A3	B1 B4	C3 C7	D5 D6 D7 D8 D11 D16 D19
Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos	A4 A5	B3 B5	C2 C7 C18	D1 D2 D5 D7 D11 D12 D16 D19
Asesorar e acompañar a persoas e grupos en procesos de desenvolvemento socioeducativo.	A1 A4	B2 B3 B6	C3 C6 C7	D1 D4 D6 D8 D11 D12 D14 D16
Posuír capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de relación interpersoal, solidariedade e empatía.	A2 A5	B2 B3 B4	C3 C6 C7 C18	D2 D3 D6 D8 D11 D12 D15 D16 D19

Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas encamiñados á mediación	A1	B4	C1	D1
	A2	B5	C2	D2
		B6	C3	D3
			C6	D5
			C9	D7
			C10	D8
			C18	D9

Contidos

Tema

I. Marco teórico e conceptual da violencia. Tipos de violencia: violencia de xénero, sexual, escolar e laboral. Colectivos. Ciclos da violencia: fases. Epidemioloxía.	1. O conflito e a violencia 1.1. Análise do conflito e a violencia na sociedade actual 1.2. Teorías explicativas da agresividade e a violencia 1.3. Ciclos e fases da violencia 2. Aplicación da Mediación: ámbito escolar 2.1. Aproximación conceptual ao fenómeno do maltrato entre escolares 2.2. Situación nacional e internacional do maltrato entre escolares 2.3. Factores identificativos no estudio do maltrato entre escolares 3. Aplicación da Mediación: ámbito social e de parella 3.1. Conflictos nas relacións sociais 3.2. Conflictos no ámbito familiar e/ou de parella 3.3. A violencia de xénero: causas e manifestacións 4. Aplicación da Mediación: ámbito laboral 4.1. O conflito na empresa: o acoso laboral 4.2. Situación nacional e internacional do acoso laboral
II. Técnicas e programas de Mediación e resolución de conflitos. Programas de actuación para a prevención e a erradicación da violencia para o/a Educador/a Social.	2. A Mediación: principios básicos 2.1. Aplicacións da mediación na xestión e resolución de conflitos 2.2. Técnicas de comunicación e modelos da mediación 2.3. O papel do/a educador/a Social como mediador/a

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	6	0	6
Traballo tutelado	5	77	82
Presentación	8	28	36
Lección maxistral	22	0	22
Actividades introdutorias	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Exercicios ou actividades que os/as estudantes desenvolven na aula baixo as directrices e supervisión do profesor/a. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do/a estudante.
Traballo tutelado	Os/as estudantes en grupo, ou ben individualmente, elaboran un traballo practico: documento e/ou investigación sobre a temática da materia. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma dos/as estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dos resultados do traballo tutelado. Levárase a cabo en grupo ou de xeito individual.
Lección maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado (detección de coñecementos previos, motivacións...), así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Levarase a cabo as actividades de aula a través dunha metodoloxía participativa e aberta no que se prestará por parte da/s docentes unha atención individualizada.
Traballo tutelado	Os traballos tutelados a desenvolver fora da aula levaráanse a cabo baixo a tutela e supervisión da/s docentes da materia, dedicándose un tempo específico de tutoría grupal nas horas prácticas da materia sin que eso sexa impedimento para atender as dúbidas ou cuestións requiridas no despacho da/s docentes en horario de tutorías.

Presentación	Durante as presentación/exposicións na aula dos traballos tutelados as/os esdudiantes recibirán o asesoramento e o feedback oportuno sobre as súas intervencións.
Lección maxistral	Durante as sesión maxistraís se resolverán todas as dúbidas ou cuestións que xurdan sobre o tema abordado, tanto na aula durante a presentación do tema como no despacho da profesora no horario de tutorías.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Os/as estudantes presentan o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia e/ou investigación. - Levarase a cabo en grupo, de forma escrita ou dixital.	15	A2 A5	B1 B2 B3	C2 C3 C7 C9 C10	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D11 D13 D14 D15 D17
Traballo tutelado	As experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación na aula.	35	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2 C3 C9 C22	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D14 D15 D16 D17 D19
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba para a avaliación das competencias adquiridas que inclúe preguntas pechadas con tres ou catro alternativas de resposta. Os/as alumnos/as seleccionarán unha resposta entre as posibilidades. As respostas erradas puntuarán negativamente (2 mal restarán 1 ben).	50	A1 A2 A3 A4 A5	B1	C1 C2 C3 C6 C7	D1 D3 D6 D15

Outros comentarios sobre a Avaliación

ALUMNADO PRESENCIAL: Para superar a materia EN PRIMERA CONVOTORIA é necesario superar todas as probas.
ALUMNADO NON PRESENCIAL: Para superar a materia deberá porse en contacto ca/s profesor/a da matreria ao inicio do curso escolar. Avaliarase en torno a dous eixes: PROBA ESCRITA: Realizarase unha proba para a avaliación das competencias adquiridas que inclúe preguntas pechadas con tres ou catro alternativas de resposta. Os/as alumnos/as seleccionarán unha resposta entre as posibilidades. As respostas erradas puntuarán negativamente (2 mal restarán 1 ben).
TRABALLO TUTELADO: tratase da aplicación dun programa de intervención en mediación (laboral, escolar ou familiar) ou unha proposta de prevencion. O examen puntuará o 70 % da nota e o traballo tutelado o 30 %. Para superar a materia alumnado presencial ou non presencial en SEGUNDA CONVOCATORIA (Xullo): o alumnado que aprobe algunha das partes ou probas da materia en primeira convocatoria (Xuño) se lle conservará a cualificación ata a segunda convocatoria (xullo). As probas non aprobadas serán avaliadas na mesma convocatoria. Para superara materia é necesario superar todas as probas.
DESPACHO DA PROFESORA: SEGUNDO PABILLON "OLGA GALLEGO" SEGUNDO ANDAR DESPACHO NUMERO 8. Data de entrega de traballos: acodarase co profesorado da materia Datas de examen: consultar páxina web
Facultade <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

RODRIGUEZ CASTRO, Y. R., CARRERA FERNANDEZ, M. V. & ALVAREZ BUJAN, M. V. (Eds.), **Mediación en conflicto y situaciones de violencia: una aproximación jurídica y psicosocial**, Tirant lo Blanch, 2014

DE DIEGO VALLEJO, R., & GESTOSO, C. G., **Mediación: proceso, tácticas y técnicas**, Pirámide, 2008

PARKINSON, L., **Mediación familiar. Teoría y práctica: Principios y estrategias operativas**, Gedisa, 2005

HIRIGOYEN, M. F., **El acoso moral. El maltrato psicológico en la vida cotidiana**, Paidós, 2001

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Sexualidade e saúde/O05G130V01912

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Intervención en saúde e educación social/O05G130V01902

Sexualidade e saúde/O05G130V01912

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Intervención en saúde e educación social/O05G130V01902

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Programas de animación sociocultural				
Materia	Programas de animación sociocultural			
Código	005G130V01503			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Dapia Conde, María Dolores			
Profesorado	Dapia Conde, María Dolores Nogueiras Mascareñas, Luís Miguel			
Correo-e	ddapia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Despois de varios anos a animación sociocultural impúxose como unha necesidade. De ser considerada como algo marxinal, estase pasando a súa institucionalización. Con esto potenciase unha nova modalidade pedagóxica, un novo modelo de intervención que vai perfilando os sus fins, obxetivos, método, programas e conformando un novo tipo de educador/a, o/a [animador sociocultural]. A materia [Programas de animación sociocultural] configúrase como unha materia clave para a formación dos alumnos e alumnas de Educación Social polas aportacións teóricas e prácticas da mesma a un dos seus ámbitos de actuación, tanto no que se refire a súa cualificación xeral como no que alude a unha capacitación máis específica. Constitúe a formación específica para introducir aos estudantes na profesión de animador/a sociocultural, e asimesmo constitúe un dos perfiles recollidos no Libro Blanco. Título de grado en pedagogía e educación social: Animador y gestor socio-cultural, proposta elaborada por unha rede de universidades españolas para a adaptar a titulación de Educación Social ao Espacio Europeo de Educación Superior. [O animador sociocultural é aquela persoa que, utilizando unha tecnoloxía social baseada nunha pedagogía participativa, facilita o acceso a unha vida máis activa con maior participación e comunicación coa colectividade da que se forma parte, potenciando, en consecuencia, a autonomía persoal e grupal, a relación interactiva con outras persoas, a integración nun entorno sociocultural e a correspondente capacidade para transformar ese contexto]. A materia adecúase ao perfil profesional e académico da titulación nos seguintes aspectos: (a) Na aproximación teórica ó estudio da Animación Sociocultural: concepto, caracterización, ámbitos, formación, profesionalización,... (b) Na aposta básica por capacitar aos estudantes para o deseño de programas de animación sociocultural adaptados aos distintos contextos de intervención atendendo a medios, destinatarios,...			

Competencias

Código

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Contidos

Tema	
1. Conceptualización e caracterización da animación sociocultural (ASC).	Conceptos afines. Análise de distintas definicións de ASC. Cara unha definición de ASC. Características e obxetivos.
2. Animación sociocultural e educación social	A ASC, ámbito da educación social.
3. Perspectiva histórica e comparada da ASC. Panorámica: ámbitos.	Xénese e evolución da Animación Sociocultural. A ASC en distintos países. Ámbitos da ASC: Taxonomización e análise.
4. Bases antropolóxicas, sociolóxicas e psicolóxicas da ASC.	Bases antropolóxicas. Bases sociolóxicas. Bases psicolóxicas.
5. Desenvolvemento comunitario.	Concepto. Obxetivos. Rasgos. Campos de intervención. Educación social e desenvolvemento comunitario.
6. Os animadores/as socioculturais: formación e profesionalización.	Variables que inciden no proceso de profesionalización. Modelos e propostas formativas no ámbito da ASC. Regulación do mercado de traballo.
7. A investigación en ASC.	Modelos de investigación. Aplicacións no ámbito da ASC. A investigación-acción, un modelo axeitado para a ASC.

Temario de prácticas

P1. A planificación dos procesos socioculturais. Propostas metodolóxicas.

P2. Análise da realidade. Momentos e técnicas.

P3. Obxectivos. Concepto, formulación e tipos.

P4. A organización de recursos. Orzamentos e sistemas de financiamento.

P5. Análisis de distintas subvenciones.

P6. A avaliación. Enfoques, modelos e tipos. Cara a unha proposta comprensiva.

- Diferencia plan, programa e proxecto.
- Apartados a ter en conta no diseño dun proxecto.
- Fases e metodoloxía da análise da realidade. Importancia.
- Formulación de obxectivos.
- Recursos. Tipoloxía. Elaboración dun presuposto.
- Proposta avaliativa.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	1	3
Lección maxistral	17	8	25
Resolución de problemas	30	0	30
Traballo tutelado	10	45	55
Exame de preguntas obxectivas	1	26	27
Traballo	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	- Avaliación dos coñecementos previos do alumnado. - Presentación xeral da materia e a súa organización. - Orientacións acerca da bibliografía. - Orientacións dos traballos requeridos.
Lección maxistral	- Exposicións por parte dos docentes dos temas da materia. - Presentación de materiais básicos.
Resolución de problemas	Realización de actividades na aula propostas polos docentes
Traballo tutelado	Neste apartado faremos referencia especificamente as orientacións para o alumnado dos traballos obrigatorios esixidos para superar a materia. Como actividades obrigatorias, exíselles aos estudantes dous traballos. O primeiro, que ten un peso importante na nota consiste na elaboración dun programa de animación sociocultural, adaptado a unha realidade específica (previo análise da mesma) e de libre elección por cada estudante (non se permite elixir a mesma realidade), cunha duración mínima de 4 meses. Pode facerse individualmente (obrigatorio para os non asistentes) ou en parellas, que logo farán unha exposición do mesmo, donde a profesora preguntará a calquera dos compoñentes do grupo. Este traballo consiste na aplicación do estudado nas clases prácticas. Data de entrega: Derradeira semana de novembro. O segundo traballo, de menor adicación, é de carácter grupal e facilita a profundización por parte dos estudantes nun ámbito da animación sociocultural, elixido según preferencias. Tras a selección pídeselle que realicen un estudo teórico-práctico do mesmo, que posteriormente será presentado na clase, para finalizar o tema 3. Data de entrega: 30 de setembro. Os grupos elaborarán un breve resumo da temática do traballo que se distribuirán ao resto da clase. Por último, un terceiro traballo de carácter optativo e individual, consiste na lectura e análise dun libro relacionado cun dos ámbitos da animación sociocultural. Data de entrega: 15 de novembro. A realización destes traballos implica: - Busca e consulta de fontes bibliográficas e documentais - Lectura e análise dos documentos teóricos que fundamentan o mesmo. - Diseño, e aplicación de instrumentos para a recollida de datos, así como análise dos mesmos (parte práctica) - Elaboración do informe final (para a súa entrega) - Exposición oral dos traballos realizados en pequenos grupos para o grupo-clase.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Tras as exposicións dos contidos fundamentais da materia, darase resposta ás dúbidas e/ou aclaracións de forma individualizada ou en pequenos grupos.

Traballo tutelado	Atención personalizada en relación á elaboración dos distintos apartados do proxecto de ASC.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Aclaración de dúbidas antes da realización da proba e revisión personalizada do resultado da proba.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Participación e seguimento das clases teóricas e prácticas. Criterios de avaliación: a) Realización de actividades propostas. b) Elaboración e exposición do traballo grupal dos ámbitos da ASC.	15	
Traballo tutelado	Obrigatorio para todos os/as alumnos. Valorarase o proxecto de ASC (descrito na parte metodolóxica) atendendo aos seguintes criterios: - Adecuación ao ámbito da ASC. - Coherencia interna. - Inclusión de todos os apartados. - Adecuación a unha realidade, libremente elegida.	40	
Exame de preguntas obxectivas	Obrigatorio para todos os alumnos. - Proba obxectiva con opcións de resposta. - Na puntuación final teranse en conta acertos e erros.	40	
Traballo	- Lectura e análise dun libro relacionado cun dos ámbitos da animación sociocultural. - Libro-forum (se procede)	5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

CRITERIO XERAL: Para facer media é imprescindible haber aprobado o examen (proba obxectiva) e o proxecto de ASC.

SEGUNDA CONVOCATORIA. No caso de superar algunha das partes da materia conservarase a cualificación no mesmo curso académico, debendo superar unicamente as probas nas que non se obtivera unha cualificación mínima. ALUMNOS/AS NON ASISTENTES. Para a súa avaliación empregaranse os mesmos criterios que para os estudantes asistentes, coa única diferenza de que se elimina o criterio traballos de aula;, quedando a ponderación do seguinte xeito: o traballo tutelado individual (40%), a realización dunha proba escrita (40%) e o traballo dun dos ámbitos da animación sociocultural, no que se inclúe a lectura dun libro e unha aproximación á realidade profesional (20%). DATA EXAMES: A sinalada e aprobada como na data oficial pola Facultade. Consultar: <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cembranos, F.; Hernández, D. e Bustelo, M., **La animación sociocultural: Una propuesta metodológica.**, Editorial Popular, 1994

Miguel Badesa, S. de, **Perfil del animador sociocultural.**, Narcea, 1995

Trilla, J. (coord.), **Animación sociocultural.**, Ariel, 1997

Roselló, D., **Diseño y evaluación de proyectos culturales.**, Ariel, 2004

NOGUEIRAS MASCAREÑAS, M., **Teoría y práctica del desarrollo comunitario. Análisis de un modelo.**, Popular, 1996

DAPIA, M., **La animación sociocultural, un ámbito transversal a otros ámbitos de la educación social.**, 58, 2014

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía explicita as liñas de actuación que se van a seguir co alumnado da materia, entendida con certa flexibilidade; polo tanto, pode estar suxeita a algúns reaxustes puntuais.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Iniciación na práctica profesional				
Materia	Iniciación na práctica profesional			
Código	005G130V01601			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Cid Fernández, Xosé Manuel			
Profesorado	Cid Fernández, Xosé Manuel Fernández Simo, Jesús Deibe Nogueiras Mascareñas, Luís Miguel			
Correo-e	xcid@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia básica para iniciar ao alumnado nas funcións e competencias da profesión , así como o código deontolóxico polo que rexirse.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
C19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
C22	Estar comprometido coa calidade de actuación e moverse de acordo cos principios deontolóxicos do/a educador/a social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Planificación e organización
D5	Xestión da información
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D16	Liderado
D19	Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional
D20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao exercicio profesional da educación social.	A2

Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes en algún ámbito profesional da educación social	A3
Que os estudantes sexan capaces de comunicarse co colectivo profesional da educación social e co colectivo de usuarios	A4
Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para realizar masters do ámbito social e investigacións socioeducativas	A4
Que os estudantes aprendan a Transmitir, promover e desenvolver a cultura a nivel individual e comunitario	B1
Que os estudantes aprendan a Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais	B2
Que os estudantes aprendan a mediar en situacións socioeducativas	B3
Que os estudantes sexan capaces de diagnosticar a realidade socioeducativa na que interveñen. educativos	B4
Que os estudantes reciban formación para planificar e avaliar as realidades socioeducativas que se encontran na práctica.	B5
que os estudantes adquiren capacidade de Xestionar, centros e recursos socioeducativos	B6
Que os estudantes sexan capaces de diagnosticar e resolver conflitos na realidade socioeducativa	C2
Que os estudantes sexan conscientes da traxectoria da profesión de educación social na historia recente.	C6
Que aprendan a deseñar e levar a cabo proxectos de investigación sobre a realidade socioeducativa	C7
Que os estudantes poidan Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar	C9
Que os estudantes aprendan a Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa	C12
Que o estudiantado sexa capaz de dirixir entidades e proxectos socioeducativos	C19
Que o estudiantado coñeza os requirimentos éticos da intervención socioeducativa e adquiera hábitos de actuación acordes co código deontolóxico	C22
Que o estudiantado adquire a Capacidade de análise e síntese, e de Planificación e organización da realidade socioeducativa	D1 D2
Que o estudiantado adquire a capacidade de Xestionar a información, con sentido crítico e autocrítico	D5 D8
Que o estudiantado adquire habilidades de liderazgo, compatible co traballo en equipo interdisciplinar e interprofesional	D9 D16
Que estudiantado asuma a identidade, e a ética profesional da educación social	D19
Que o estudiantado realice o seu labor de intervención con criterios de calidade.	D20

Contidos

Tema	
Políticas sociais e institucionais en educación social.	(*)
Formación e profesionalización na práctica profesional da educación social.	(*)
Funcións do/a educador/a social.	(*)
Código deontolóxico do educador/a social	(*)
Discusión de programas existentes nos diversos campos de intervención.	(*)
Traballo en grupos e equipos multidisciplinares no ámbito da educación social e profesións afíns	(*)
Elaboración de proxectos de investigación-acción coa participación do profesor/a de prácticas, o profesional dunha institución, colegas en proceso de realización do prácticum e colegas do grupo clase	(*)

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	24	36
Seminario	3	9	12
Debate	5	5	10
Actividades introdutorias	4	0	4
Presentación	12	36	48
Saídas de estudo	7	14	21
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Informe de prácticas	0	17	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Saídas de estudo	Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, centros de investigación, empresas, institucións... de interese académico-profesional para o alumno.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Presentación	O alumnado será titorizado na preparación das presentacións en clase dos traballos realizados
Probas	Descrición
Informe de prácticas	O alumnado será asesorado para elaborar os informes sobre as lecturas comentadas, seminarios, etc, e a súa presentación por escrito

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	debate con expertos invitados. reflexión persoal sobre o tema abordado	10	B4 C6 D8 C22 D9
Debate	discusión en grupo de temas de actualidade. Reflexión persoal escrita sobre os temas	10	A4 B1 D1 D5 D20
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10	A2 B3 C7 D19 B5 C9 B6 C19
Exame de preguntas de desenvolvemento	proba escrita sobre temas previamente indicados.	40	A3 B2 C6 D2 C7 C9
Informe de prácticas	Este informe memoria recolle as reflexións persoais sobre os diversos aspectos tratados na materia, tanto nas sesión maxistral, como seminarios, debates, estudos de caso e saídas, polo que esta memoria valorarase coas porcentaxes acumuladas desas cinco metodoloxías citadas.	30	C12 D8 C19 D16 D20

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado non asistente con regularidade, ás distintas actividades, terá unha avaliación da proba sobre 60%. O 40% restante será unha actividade de lectura e reflexión persoal, acordada co profesor ao comezo do curso e entregada o día da proba escrita.

O alumnado que non complete todos os obxectivos na convocatoria de maio, poderá ampliar a súa actividade para a convocatoria de xullo, sen ter que repetir aquelas que foran avaliadas positivamente.

Horarios, Exames e revisión:

Os que se publiquen polas vías habituais da Facultade de Ciencias da Educación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cabrerizo, J. e outros, **El practicum en los grados de Pedagogía, de Magisterio y de Educación Social**, Pearson, ASEDES, **Código deontológico del educador y la educadora social.**, ASEDES, ESTEBAN, F. e CALVO, R (coords), **El practicum en la formación de educadores sociales.**, Burgos: Universidad de Burgos.,

Consejo general Colegios educadores, **Revista de Educación social**, eduso.net,

Cruz López, **2ª Escola de Primavera Educación Social e Servizos Sociais**, CEESG,

Fullana e outros, **La formación continua de los profesionales de la acción socioeducativa: un estudio de necesidades**, Bordon, 63 (4), paxs 29-42,

Montserrat, C.; Melendro, M., **¿QUÉ HABILIDADES Y COMPETENCIAS SE VALORAN DE LOS PROFESIONALES QUE TRABAJAN CON ADOLESCENCIA EN RIESGO DE EXCLUSIÓN SOCIAL? ANÁLISIS DESDE LA ACCIÓN SOCIOEDUCATIVA**, Educación XX1, 20(2), 113-135,

García Molina; Sáez Carreras, **INVESTIGADORES, DOCENTES Y EDUCADORES FRENTE A LA EXCLUSIÓN SOCIAL: PARADOJAS Y APUESTAS**, Educación XX1, 20(2), 95-112,

Bibliografía Complementaria

CID, A.; MURADÁS, M.; ZABALZA, M.A.; SANMAMED, M.; RAPOSO RIVAS, M.; IGLESIAS, M.L.(coords); **Buenas prácticas en el practicum. IX Symposium Internacional sobre el Practicum y las Prácticas en Empresas en la Formación Universitaria.**, Santiago de Compostela: Imprenta universitaria.,

SÁEZ, J., **Pedagogía Social. Historia, profesión y competencias**, Madrid: Pearson.,

ROMANS, M; PETRUS, A. e TRILLA, J., **De profesión: educador/a social.**, Barcelona: Paidós.,

RIERA, J., **Concepto, formación y profesionalización de: el educador social, el trabajador social y el pedagogo social.**, Valencia: Nau Llibres.,

Revista Galega de Educación., Nova Escola Galega. Santiago,

ANECA, **ILibro Blanco. Títulos de Grado de pedagogía y educación social**, ANECA,

Borrel, N. e Benedito, V., **Las prácticas en la profesionalización del Pedagogo**, Barcelona: Promociones y Publicaciones Universitarias,

García, F., **La intervención en Trabajo Social: supuestos prácticos**, Malaga: Colegio Profesional,

González, M. N. e outros, **II Jornadas Desarrollo profesional y practicum en la Universidad**, Bilbao: Universidad del País Vasco,

Marhuenda, F., **Aprender de las prácticas**, Universidad de Valencia,

Martín, A., **El practicum en Educación Social**, Universidad de las Palmas de Gran Canaria,

Medina, A. e outros, **La formación práctica del educador social, el pedagogo y el psicopedagogo**, Madrid: UNED,

Ventura, J., **El practicum en los estudios pedagógicos y la inserción laboral**, Universitat de Barcelona,

AMOROS, M. e outros, **El Practicum de la Diplomatura de Educació social.**, Barcelona: Universitat de Barcelona,

ASEDES, **Documentos profesionalizadores**, ASEDES,

ASEDES, **V Congreso Estatal del Educador Social, "La Profesionalización. Recorridos y Retratos de una Profesión"**, ASEDES ASEDES. Toledo, septiembre de 2007.,

Educación Social. Revista de intervención socioeducativa, Barcelona,

Cuadernos de Pedagogía., Barcelona,

ZABALZA, M.A.; IGLESIAS, M.L.; CID, A.; RAPOSO, M. (coords), **Desarrollo de competencias personales y profesionales en el Practicum. VI Symposium Internacional sobre el Practicum y las Prácticas en Empresas en la Formación Universitaria.**, CD-ROM. Servicio de Publicaciones de la Universidad de Santiago de Compostela. Disponible en <http://>,

Olivares, Mª A., **E proyecto profesional . Un instrumento relevante en la transición a la vida activa del universitario. Pedagogia Social. Revista Interuniversitaria, nº 9 (segunda época)**, Universidad de Murcia,

Caballo, B. e Fraguera, R. (coords), **A investigación-acción participativa no quefacer municipal**, A Coruña: Deputación Provincial,

Gonçalves, D., **Complexidade e identidade docente. A supervisão pedagógica e o portfolio reflexivo como estratégias de formação nas práticas educativas do futuro professor**, Ourense. Universidade de Vigo,

SIPS, **Pedagogia social. Revista Interuniversitaria**,

Bordón,

Xavier Úcar, **Los profesionales de lo socioeducativo como investigadores: La creación de conocimiento**, Educación Social. Revista de Intervención Socioeducativa, 62, p. 11,

Manota; Melendro, **Clima de aula y buenas prácticas docentes con adolescentes vulnerables: más allá de los contenidos académicos.**, Contextos educativos, 19, 55-74,

Revista de Educación social, <http://www.eduso.net/res/>,

Sierra Nieto, **Rol y funciones de los educadores y las educadoras sociales en los centros educativos andaluces. Análisis y reflexiones**, Revista Complutense de Educación, 28(2): 479-495,

Recomendaciones

Outros comentarios

El trabajo durante el año será acumulativo tanto para asistentes como no asistentes, por lo que la parte de la materia no superada en junio, se puede seguir trabajando para julio, conservando las competencias ya adquiridas previamente

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas externas: Practicum I				
Materia	Prácticas externas: Practicum I			
Código	O05G130V01602			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Cid Fernández, Xosé Manuel			
Profesorado	Braña Rey, Fatima Cid Fernández, Xosé Manuel Dapia Conde, María Dolores Failde Garrido, José María González Fernández, Antonio Ricoy Lorenzo, María Carmen Rodríguez Castro, Yolanda			
Correo-e	xcid@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/practicum-grao-educacion-social			
Descrición xeral	O Prácticum I é unha materia de carácter obrigatorio, contemplada no segundo semestre do curso terceiro da Titulación. Consta de 200 horas que asígnanse ás prácticas en institucións externas co obxecto de preparar ao estudante para o seu futuro exercicio profesional. Pódese consultar a Normativa do Prácticum do Grao de Educación Social da Facultade de Ciencias da Educación de Ourense no enlace: http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/files/Documentos/Estudos/Practicum/0_RR_instrucion_curriculares_21-02-13.pdf			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
C19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Planificación e organización
D5	Xestión da información
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D16	Liderado

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Integrar os coñecementos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos na realidade de intervención socioeducativa do profesional da Educación Social.	A2 A3	B1 B2 B5 B6	C2 C7	D1 D5 D20
Coñecer o contexto socioeducativo e cultural na comunidade na que está inserto a institución de prácticas.	A3 A4	B1 B3 B4	C9	D1 D8 D9
Coñecer a realidade da intervención profesional no ámbito no que realiza as prácticas.	A4 A5	B5 B6	C12 C19	D2 D9 D16 D19
Analizar as posibilidades de mellora na intervención profesional do/a educador/a social tanto no ámbito de realización das prácticas como en todo o que sería una intervención transvesrsal a todos os ámbitos de actuación profesional.	A3 A5	B2 B3	C2 C6	D1 D8 D9 D19

Contidos

Tema	
Contexto Socioeducativo e cultural na comunidade no que está inserto o centro de prácticas.	Contextos socioeducativo Contexto socioeconómico Contexto cultural
Realidade da intervención profesional no ámbito en que realiza as practicas	Profesionais da educación social: función do Educador/a Social. Actividade desenvolvida. Aportacións do alumno/a en prácticas e esa actividade Outros profesionais Interdisciplinarietà e interprofesionalidade
Capacidade de reflexión crítica sobre a realidade práctica	Valoración das respostas da institucións ás necesidades dos usuarios e necesidades sociais Posibles melloras
Capacidade de reflexión sobre as posibilidades de mellora na intervención profesional do educador/a social, tanto no ámbito de realización das prácticas como no lo que sería en una intervención transversal a todos os ámbitos.	Valoración do que significa o traballo desta institución no conxunto do ámbito de intervención. Valoración daquelas cuestións que poden ser transferibles a outros ámbitos, nunha concepción integral da profesión educadora

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	3	0	3
Prácticas externas	2	200	202
Seminario	5	10	15
Seminario	5	10	15
Informe de prácticas	0	65	65

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Prácticas externas	O estudante desenvolver as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión, durante un período determinado e realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas. En grupos que acoden á mesma institución ou ámbito
Prácticas externas	O estudante desenvolver as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión, durante un período determinado e realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Nas horas establecidas daccordo cos grupos correspondentes
Probas	Descrición
Informe de prácticas	Recompilación de probas documentais e datos concretos que permitan avaliar a progresión do ensino e da aprendizaxe de cada estudante.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Prácticas externas	Para avaliar as prácticas externas terase en conta o informe do titor/a da institución	50	B1 B2 B3 B5 B6	C2 C9 C12 C19	D2 D9 D16 D19	
Informe de prácticas	O informe que reflicte a observación realizada polo alumno/a na institución, o desenvolvemento de actividades deseñadas por el mesmo ou polo titor, e a valoración persoal do período de practicas	50	A2 A3 A4 A5	B4 C6 C7	D1 D5 D8 D19 D20	

Outros comentarios sobre a Avaliación

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. A institución emitirá unha cualificación que se terá en conta para a avaliación, tendo o mesmo peso que a puntuación da memoria que se entrega ao profesor/a da Facultade.

Cada profesor/a sera o responsable da avaliación final dos/as alumnos/as que fixeron o Practicum nas institucións das que é titor/a. A Memoria debe recoller unha análise e reflexión sobre as actividades realizadas, ademais da información sobre a institución na que estivo destinado. Tera características diferenciadas según o tipo de institución ou servizo no que se realizan as prácticas, en todo caso a memoria pode conter: - Introducción (motivación para elección da institución e expectativas). - Breve ficha da institución (denominación, emprazamento, ámbito de actividade, recursos humanos e materiais, obxectivos, programas, actividades...). - Desenvolvemento das Prácticas (diario de actividade, descrición e análise das intervencións levadas a cabo). - Valoración (satisfacción persoal, atrancos, aprendizaxe da profesión, papel do educador/a social nesa institución, traballo en equipo, críticas, aportacións e suxerencias). - Observacións. - Documentación e anexos. - Bibliografía e webgrafía.

As datas oficiais de entrega da memoria final será a marcada en exame que poden consultarse na web da Facultade no espazo [datos exames 2018-19]. (<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cabrerizo, J. e outros, **El practicum en los grados de Pedagogía, de Magisterio y de Educación Social**, Pearson, 2010

Medina, A. e outro, **La formación práctica del educador social, el pedagogo y el psicopedagogo**, UNED, 2005

ESTEBAN, F. e CALVO, R (coords), **El practicum en la formación de educadores sociales**, Universidad de Burgos, 1999

Bibliografía Complementaria

A bibliografía será a mesma da materia Iniciación ao práctica profesional,

ZABALZA, M.A.; IGLESIAS, M.L.; CID, A.; RAPOSO, M. (coords), **Desarrollo de competencias personales y profesionales en el Practicum. VI Symposium Internacional sobre el Practicum y las Prácticas en Empresas en la Formación Universitaria.**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de San, 2002

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural/O05G130V01201

Educación: Didáctica: Deseño e programación no ámbito socioeducativo/O05G130V01202

Educación: Educación permanente/O05G130V01203

Educación: Historia da educación social/O05G130V01204
Educación: Pedagogía social/O05G130V01205
Educación: Teorías e institucións educativas/O05G130V01103
Metodoloxía de investigación socioeducativa/O05G130V01104
Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento/O05G130V01102
Recursos tecnolóxicos en educación social/O05G130V01105
Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas/O05G130V01303
Educación de persoas adultas/O05G130V01401
Educación para o lecer e o tempo libre/O05G130V01402
Educación social no sistema educativo/O05G130V01304
Estratexías de aprendizaxe en contextos socioeducativos/O05G130V01403
Xénero e educación social/O05G130V01305
Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404
Intervención socioeducativa para a inclusión social/O05G130V01405
Psicoloxía: Psicoloxía social/O05G130V01301
Socioloxía: Socioloxía da educación/O05G130V01302
Intervención en saúde e educación social/O05G130V01902
Mediación en conflitos e situacións de violencia/O05G130V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS**Avaliación de programas socioeducativos**

Materia	Avaliación de programas socioeducativos			
Código	O05G130V01901			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Rodríguez Villarino, Rafael			
Profesorado	Rodríguez Villarino, Rafael			
Correo-e	rafael.rodriguez.villarino@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Esta materia trata de introducir ó alumnado na avaliación de programas co obxecto de estimar a eficacia e efectividade das intervencións sociais para, deste xeito, decidir a idoneidade da súa implementación.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
C15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
C17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
D1	Capacidade de análise e síntese
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D14	Adaptación a situacións novas
D20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer fontes de datos sobre avaliación de programas sociais	A1	B4	C2	D1
	A2	B5	C6	D4
	A3	B6	C15	D14
	A4		C17	D20
	A5			
Clarificar o concepto de avaliación de programas sociais, e polo en relación coas necesidades sociais	A1	B4	C2	D1
	A2	B5	C6	D14
	A3		C15	D20
	A5			
Coñecer experiencias clave e innovadoras no ámbito da avaliación de programas sociais	A1	B4	C6	D1
	A2	B5	C15	D4
	A3	B6	C17	D14
	A4			D20
	A5			

Dominar aspectos clave da avaliación de programas sociais e socioeducativos, así como o uso básico do programa estatístico SPSS	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B5	C2 C15 C17	D1 D4 D20
Adquirir conciencia respecto das limitacións da avaliación de programas socioeducativos, así como en relación á necesidade de manter a honestidade na práctica académica e profesional	A1 A2 A3 A4 A5	B6	C2 C15 C17	D1 D4 D14 D20

Contidos

Tema	
1. A avaliación de necesidades sociais.	1.1. Concepto de Avaliación de necesidades sociais 1.2. A preocupación respecto das necesidades sociais: unha breve historia 1.3. Clasificación das necesidades sociais 1.4. Fontes de datos sobre avaliación
2. Unha aproximación aos programas de avaliación de necesidades sociais	2.1. Orixe dos programas de avaliación de necesidades sociais. 2.2. Exemplos de programas sociais e do interese pola avaliación dos mesmos 2.3. A metodoloxía na avaliación e ol deseño de programas sociais.
3. Profundizando na análise da avaliación de programas sociais	3.1. Algúns aspectos clave previos o deseño e a avaliación de programas 3.2. Experiencias sobresaíntes na avaliación de programas sociais 3.3. Pasado, presente e futuro da avaliación de programas sociais
4. Deseño, efectos esperados e impacto real dos programas sociais: teoría e práctica da avaliación.	4.1. A elección da necesidade social 4.2. Planificación de metas ou obxectivos da intervención. 4.3. Anticipando os puntos clave da avaliación do programa de intervención. 4.4. Comprobando resultados e reiniciando a espiral de estudo.
5. O futuro da avaliación de programas sociais	5.1. Posibilidades e limitacións dos programas sociais e da súa avaliación. 5.2. Que se atisba no horizonte? 5.3. Reflexións e conclusións finais

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	19	0	19
Traballo tutelado	14	43.5	57.5
Presentación	8	25	33
Traballo	2	25	27
Práctica de laboratorio	2	11.5	13.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Levarase a cabo mediante Internet e/ou mediante FAITIC. Tamén se levará a cabo durante as titorías.
Traballo tutelado	Levarase a cabo mediante Internet e/ou mediante FAITIC. Tamén se levará a cabo durante as titorías.
Probos	Descrición
Traballo	Levarase a cabo mediante Internet e/ou mediante FAITIC. Tamén se levará a cabo durante as titorías.

Práctica de laboratorio Levarase a cabo mediante Internet e/ou mediante FAITIC. Tamén se levará a cabo durante as titorías.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita□	75	
Práctica de laboratorio	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	25	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Cada alumno/a deberá obter, por lo menos 0 50% da calificación en cada un dos dous apartados; para superala materia. O alumnado non presencial podrán alcanzar as competencias e superar a materia a través de titorías e do seguimento individualizado, igualmente que o alumnado presencial. Segunda convocatoria: aquelas competencias non superadas na primeira convocatoria serán avaliadas na segunda. Nesta segunda convocatoria avaliarase só das probas ou aspectos; non superadas na primeira.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Aguilar, M. J. e Ander-Egg, T., **Evaluación de servicios y programas sociales**, Siglo XXI, 1992

Cohen, E. e Franco, R., **Evaluación de proyectos sociales**, Siglo XXI, 1993

Corbetta, P., **Métodos y técnicas de investigación social**, McGraw-Hill, 2007

Verdug, E., **Evaluación de políticas públicas y programas**, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, 1997

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en saúde e educación social**

Materia	Intervención en saúde e educación social			
Código	005G130V01902			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Failde Garrido, José María			
Profesorado	Failde Garrido, José María Vázquez Vázquez, Miguel Ángel			
Correo-e	jfailde@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
C4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
C13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
C15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
C20	Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas
D1	Capacidade de análise e síntese
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D5	Xestión da información
D6	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional no ámbito da intervención en saúde.	A1 A2 A4	B1 B3 B4	C1 C4 C6 C8 C9 C12 C15 C20	D5 D7 D10 D12 D20
Asesorar na elaboración e aplicación de planes, programas, proxectos e actividades socioeducativas relacionadas coa intervención preventiva e correctiva en saúde.	A2 A5	B1 B5 B6	C3 C11 C20	D1 D7 D20
Deseño, implementación e avaliación de programas e proxectos relacionados coa saúde no ámbito da educación especializada.	A1 A4	B2 B4 B5	C1 C4 C9 C12 C13 C15	D4 D9 D10
Capacidade para o análise crítico e para o traballo en equipo	A1 A3 A4 A5	B1 B2 B6	C1 C4	D1 D4 D6 D12 D20
Adquirir competencias científicas básicas para a busca e revisión bibliográfica en temas de Promoción e Educación para a Saúde	A1	B4	C1 C4	D4 D9

Contidos

Tema	
Bloque I: Aspectos conceptuais básicos	TEMA 1. Apuntes históricos e aproximación o concepto de saúde. TEMA 2. Determinantes da Saúde TEMA 3. Promoción i educación para a saúde. TEMA 4. Intervención en saúde. A perspectiva preventiva e correctiva.
Bloque II: Modelos teóricos e intervención en saúde	TEMA 5. Modelo de Creencias de Saúde. TEMA 6. Modelo Precede. TEMA 7. Modelo de Acción Razonada. TEMA 8. Outros modelos.
Bloque III: Deseño e planificación de intervencións preventivas nos principais problemas de Saúde. O papel do Educador Social.	TEMA 9. Directrices para o deseño e Planificación de intervencións preventivas. TEMA 10. Deseño e planificación de intervencións preventivas en problemas de saúde (trastornos mentais, conducta alimentaria, educación sanitaria[], etc.).
Bloque IV: Revisión de Programas de Promoción i Educación para a Saúde. O papel do Educador Social.	TEMA 11. Revisión e discusión crítica de programas de Promoción i Educación para a saúde. O papel do Educador Social (trastornos mentais, conducta alimentaria, educación sanitaria[], etc.).

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Seminario	15	15	30
Seminario	8	8	16
Traballo tutelado	0	27	27
Lección maxistral	18	15	33
Exame de preguntas obxectivas	2	40	42

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introductorias	Presentación do docente e programa da materia. Avaliación inicial de expectativas, coñecementos e actitudes.
Seminario	Actividades enfocadas o traballo sobre un tema específico. Empregaranse como complemento das sesións maxistras, para desenvolver competencias instrumentais relacionadas con marco teórico da materia.
Seminario	Entrevistas que o alumno/a mantén co profesor da materia para o asesoramento/orientación de actividades da materia (especialmente os traballos tutelados) e do proceso de aprendizaxe.
Traballo tutelado	Todo estudante, de xeito individual ou grupal de 2-4 alumnos/as, debe elaborar un traballo sobre unha tema específico da materia. Trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a elección da temática, a procura, revisión e recollida de información, a lectura e manexo de bibliografía, a elaboración do informe do traballo (introducción, desenrolo da temática, conclusións, valoracións persoais, bibliografía, etc.). O alumnado de forma optativa poderá facer outros traballos.
Lección maxistral	Exposición xeral, por parte do docente, dos contidos da materia e das bases teóricas e/ou directrices do traballo a desenvolver polo alumnado. As derradeiras sesión adicaránse ás exposicións, por parte do alumnado, dos seus traballos tutelados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Enténdese por atención personalizada o tempo que o profesor reserva para atender e resolverlle dúbidas ao alumnado en relación a unha materia concreta. Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Seminario	Enténdese por atención personalizada o tempo que o profesor reserva para atender e resolverlle dúbidas ao alumnado en relación a unha materia concreta. Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Traballo tutelado	Enténdese por atención personalizada o tempo que o profesor reserva para atender e resolverlle dúbidas ao alumnado en relación a unha materia concreta. Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Consistirán en sesións eminentemente prácticas desenvolvidas na aula (Role playing, Philips 6.6, estudo de casos, reestructuración cognitiva, etc.). relacionados coas temáticas da materia. Controlarase a asistencia.	10	A1	B2	C4	D1
			A2	B3	C6	D4
			A3	B4	C8	D5
			A4	B5	C12	D6
					C13	D9
					C15	D10
						D12
						D20
Traballo tutelado	O alumnado realizará traballos, individuais ou en pequenos grupos que serán tutelados polo docente. Estes traballos serán expostos ao gran grupo nas derradeiras sesións maxistras.	40	A2	B1	C12	D1
			A3	B4	C13	D4
			A5	B6	C15	D9
					C20	
Exame de preguntas obxectivas	Consistirá nunha proba obxectiva de opción múltiple de resposta.	50			C1	D1
					C3	D5
					C4	D7
					C6	D20
					C12	
					C13	
					C15	

Outros comentarios sobre a Avaliación

CRITERIOS DE AVALIACIÓN: **PF= ne + p + rt + pv**

PF = Puntuación final na asignatura.

ne = Nota examen.

p = Cualificación da práctica.

rt = Revisión teórica sobre un tema.

pv = Puntuación na práctica voluntaria.

3. Revisión teórica: ata .75 punto pola realización de un traballo teórico tutelado referido a unha temática relacionada co marco teórico-práctico da materia (a nota total suporá o 7.5% da cualificación do alumno).

O alumnado non presencial será avaliado cos mesmos criterios co alumnado non presencial. Poderá compensar as calificacións derivadas das actividades de aula, con traballos voluntarios (revisión teórica o traballo optativo similar o obrigatorio).

Para a convocatoria de xullo conservaranse as calificacións das competencias acadadas polo alumnado nas probas superadas na convocatoria de xuño. É dicir, na convocatoria de xullo examinaranse só das competencias/partes/probas non superadas na convocatoria anterior.

DATA ENTRGA DE TRABALLOS: ATA O 20 DE NOVIEMBRO

Exámenes oficiais: As datas oficiais de exames poden consultarse na web da facultade no espazo datas de exames 2018-2019 (https://www.uvigo.es/uvigo_gl/Centros/ourense/ciencias_educacion.html)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Comisión para reducir las desigualdades sociales en salud en España, **Avanzando hacia la equidad. Propuestas de políticas e intervenciones para reducir las desigualdades sociales en salud en España.**, Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, 2015

Costa Cabanilla, M. & López Mendez, E., **Educación para la salud.**, Madrid: Pirámide., 2008

OMS, **Las 10 causas principales de defunción en el mundo. I**, Extraído de: <http://www.who.int/mediacentre/factsheet/fs104/es>, 2016

Rodríguez-Marín, J., **Manual de psicología social de la salud**, Madrid: Editorial Síntesis, 2014

Faílde Garrido, J.M. y Ruiz Soriano, L., **Intervención en Saude e Educación Social**, Servicio de publicaciones de la Universidad de vig, 2017

Bibliografía Complementaria

Fernández Ríos, L., **Manual de Psicología Preventiva. Teoría y práctica.**, Madrid: Siglo Veintiuno de España Editores S.A., 1994

Montorio, I. & Izal, M., **Intervención psicológica en la vejez. Aplicaciones en el ámbito clínico y de la salud.**, Madrid: Editorial Síntesis., 2000

Gallar, M., **Promoción de la salud y apoyo psicológico al paciente**, Madrid: Thomson Paraninfo, 2006

López L.A. & Aranda, J.M., **Promoción de la salud: un enfoque en salud pública.**, Granada: Junta de Andalucía., 1990

Molina, M.C. & Fortuny, M., **Experiencias educativas para la promoción de la salud y la prevención.**, Barcelona: Leartes., 2003

Morillejo, E., Pozo, C. & Martos, M.J., **Intervención psicosocial y evaluación de programas en el ámbito de la salud.**, Jaén: Formación Alcalá., 2008

Perea Quesada, R., **Educación y promoción de la salud**, DIAZ DE SANTOS, 2009

Rosales, C. & González, M.E., **Promoción de la salud en la universidad.**, Santiago de Compostela: Tórculo Ediciones., 2008

Sáez, S., Marqués, F. & Colell, R., **Educación para la salud.**, Lleida: Pàge Editors., 1998

Serrano González, M.I., **La educación para la salud del siglo XXI: Comunicación y salud.**, Madrid: Díaz de Santos., 2002

United Nations Children's Fund, **Levels & Trends in Child Mortality.**, Health Organization, The World Bank, United Nations, New York: Unicef, World, 2014

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación-acción na práctica socioeducativa**

Materia	Investigación-acción na práctica socioeducativa			
Código	O05G130V01903			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://http://cocampo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Investigación-Acción na práctica socioeducativa é unha materia de terceiro curso do grado de Educación Social que pertence ao módulo IV (Institucións, técnicas, medios e recursos socioeducativos).			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
C5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
C14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
C15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
C17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
D1	Capacidade de análise e síntese
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
D11	Habilidades interpersoais
D12	Compromiso ético

D13	Autonomía na aprendizaxe
D14	Adaptación a situacións novas
D15	Creatividade
D17	Iniciativa e espírito emprendedor
D18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida
D20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa	A1	B1	C1	D8
	A2	B4	C5	D10
	A3			D18
	A4			
	A5			
Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos	A1	B4	C4	D1
	A2	B5	C7	D4
	A3			D7
	A4			D9
	A5			D10
Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas	A1	B5	C7	D1
	A2			D8
	A3			D12
	A4			
	A5			
Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar	A1	B3	C9	D4
	A2	B5	C14	D7
	A3		C15	D14
	A4			
	A5			
Capacidade de análise e síntese	A2		C4	D1
	A5			
Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional	A1	B2		D4
	A2			D13
	A3			D15
	A4			D18
Capacidade crítica e autocrítica	A2		C1	D8
	A3		C2	
	A4			
Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade	A5			D10
				D14
Habilidades interpersoais	A4	B6	C11	D11
			C14	
			C15	
			C17	
Compromiso ético			C1	D8
				D12
				D18
				D20
Autonomía na aprendizaxe	A5		C7	D1
				D8
				D13
				D14
				D15
Adaptación a situacións novas	A1		C4	D4
	A2		C11	D14
	A3			
	A4			
Creatividade	A2	B4	C14	D1
	A3		C15	D8
				D13
				D14
				D15
				D20

Iniciativa e espírito emprendedor	A1 A2 A4	C1 C4 C11	D1 D12 D13 D14 D15 D17
Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida	A3 A4	C7	D1 D8 D9 D13 D18
Orientación á calidade	A4 A5	C1 C7 C9 C10 C11	D14 D15 D20

Contidos

Tema	
1. Orixe e evolución histórica da investigación-acción.	1.1. A investigación-acción como metodoloxía cualitativa. 1.2. Orixe e evolución histórica. 1.3. Importancia da I-A na formación da persoa profesional da Educación Social
2. A investigación-acción como metacognición	2.1. Concepto de metacognición. 2.2. A I-A como metaconcepto.
3. Fundamentos. Paradigmas. Finalidade e obxectivos. Principios e características e rasgos específicos. Modalidades	3.1. Paradigmas 3.2. Finalidade e obxectivos 3.3. Principios e características 3.4. Modalidades
4.- Proceso. Modelos. Técnicas e recursos. A análise de datos. Validación de datos. Criterios regulativos de cientificidad.	4.1. Proceso, técnicas e recursos 4.2. Análise e validación de datos 4.3. Criterios de cientificidad
5. Enfoques. Experiencias de investigación-acción.	5.1. Enfoques 5.2. Experiencia 1 (Educadores no contexto de menores). 5.3. Experiencia 2 (Profesionais da E. S. que traballan na educación popular). 5.4. Un estudo de caso
6. Elaboración de proxectos e informes de investigación-acción.	6.1. Elaboración dun proxecto 6.2. Redacción dun informe

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	24	36
Traballo tutelado	6	18	24
Presentación	2	8	10
Seminario	7	7	14
Eventos científicos	1	2	3
Seminario	7	14	21
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	4	5
Exame de preguntas obxectivas	1	4	5
Traballo	1	4	5
Autoavaliación	3	6	9
Cartafol/dossier	3	15	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, problema a resolver, exercicio a realizar, proxecto a levar a cabo polo estudiantado ou proposta dun caso de investigación-acción na práctica socioeducativa para reflexión e análise. Complétase coa resolución de determinados problemas de investigación-acción.
Traballo tutelado	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da asignatura para asesoramento/desenvolvemento de actividades da asignatura e do proceso de aprendizaxe. Normalmente versarán sobre casos de investigación-acción na práctica socioeducativa.

Presentación	Actividades nas que o alumnado, trala orientación do profesor, prepara e expón mediante diapositivas un proxecto de investigación-acción, os resultados da súa realización e a proposta do informe final.
Seminario	Entrevistas que o alumnado (equipos de traballo) mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da asignatura.
Eventos científicos	Debates realizados con profesionais da educación social en determinadas datas como pode ser o día da Educación Social sobre a investigación neste ámbito.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas e versarán sobre a divulgación dos resultados da investigación educativa. Farase uso de elementos informáticos na clase (armario de ordenadores portátiles).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Axuda personalizada e aos equipos nas entrevistas tutoriais
Seminario	Axuda aos equipos nas entrevistas tutoriais e na clase
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Axuda ao alumnado sobre como formular e e responder unha pregunta de desenvolvemento
Traballo	Axuda aos equipos nas entrevistas tutoriais e na clase
Exame de preguntas obxectivas	Axuda ao alumnado sobre como formular e e responder probas obxectivas (tipo test).
Autoavaliación	Axuda para chegar a afondar nas causas do propio pensamento e aprendizaxes
Cartafol/dossier	Axuda para axudar a interpretar as propias aprendizaxes na materia ao longo do curso

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Lección maxistral	Exposicións e explicacións por parte da persoa docente que se realizan con respecto aos contidos da materia e tendo en conta as competencias da mesma, nas que se emprega a forma interrogativa para lograr a participación activa do alumnado.	10	A1 A2	D8
Traballo tutelado	Realización, conforme aos criterios de calidade establecidos, dos traballos tutelados que haberán de facerse en equipo de 2 ou 3 estudantes. Así mesmo tutélanse, aínda que vaian dentro doutro punto deste apartado, tanto os "traballos e proxectos" como o "cartafol ou dossier", avaliándose de acordo coa porcentaxe que se indica no seu respectivo lugar. Que ademais poderán presentarse e exporse, podendo supor iso ata un 10% máis, tal como se indica no punto correspondente.	20	B1 B2 B4	C5 C7 D11
Presentación	Presentación, exposición e defensa do proxecto ou traballo tutelado realizado polo respectivo equipo de estudantes.	10		C2 C17 D4 D9 D14 D15 D20
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame escrito sobre os contidos expostos en clase (de 4 preguntas elixir 2 e resolvelas nun tempo máximo 1 hora) atendendo ás competencias da materia.	20	A4 A5	C1 C2 C4 C5 C9 C10 C17 D1 D8 D9 D10 D12 D13 D15 D20
Exame de preguntas obxectivas	Responder a unha proba obxectiva de 30 ítems e tres alternativas sobre os contidos teóricos e prácticos da materia.	20	A4 A5	C1 C2 C4 C5 C9 C10 C17 D1 D8 D9 D10 D12 D13

Traballo	Redactar un proxecto e a correspondente memoria-informe sobre un caso de investigación-acción en materia de Educación Social	10	B4 C2 B5 C4 B6 C7	D1 D4 D7 D8 D9 D12 D17 D20
Autoavaliación	Respostarse reflexivamente a preguntas de autocomprobación da adquisición do concepto, proceso e técnicas de recollida de datos da investigación-acción, así como da análise dos mesmos e validación de resultados obtidos.	5	C1 C5 C7	
Cartafol/dossier	Formado polo conxunto de actividades de aprendizaxe levadas a cabo por cada estudante e a reflexión sobre as mesmas, así como sobre a importancia que teñen na formación da persoa profesional da Educación Social.	5	C1 C5 C7	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Proba-exame:

Como pode verse trátase dun sistema de avaliación continua no que se fai unha proba-exame que terá un peso do 40% da cualificación final. Respecto diso debe precisarse que esta constará de dúas partes:

- Proba obxectiva (30 *items de 3 alternativas), puntuación entre 1 e 10. O seu peso é de 20%.
- Proba con preguntas de resposta longa (a elixir 2 de 4 que se propoñan), puntuación entre 1 e 10. O seu peso é de 20%.

A cualificación da proba obxectiva farase mediante a aplicación da fórmula: $P = NA - (NE:Na-1)$, donde: P = puntuación; NA = número de acertos; NE = número de erros; Na = número de alternativas

A puntuación da proba con preguntas de resposta longa farase conforme aos seguintes criterios: I) Estrutura correcta da resposta; II) Pertinencia e idoneidade de citas e datos; III) Precisión dos contidos expostos de modo que se indique adquisición, comprensión, integración e aplicación dos coñecementos da materia de forma crítica; IV) Achegas propias e orixinalidade; V) Evidencias en relación co "saber facer" vinculado ao deseño, realización e elaboración dun proxecto e/ou de informe de investigación-acción na práctica socioeducativa. Estes criterios, aínda que convenientemente adaptados, aplicaranse tamén na avaliación de traballos tutelados, proxectos presentados e outras actividades similares do alumnado.

Para aprobar a materia esíxese superar a proba-exame da mesma, é dicir, obter 5 puntos como mínimo en cada unha dos seus partes (proba obxectiva e preguntas de resposta longa). A nota final conterá, ademais, as puntuacións correspondentes ao resto das probas/metodoloxías realizadas na proporción correspondente a cada unha delas e a través das actividades levadas a cabo en clase e de forma autónoma polo alumnado. A puntuación final estará entre 1 e 10.

No caso das persoas que, por razóns debidamente xustificadas, teñan máis dun 20% de ausencias a clase ou que, aínda cunha porcentaxe inferior de ausencias, non entregasen nos días e prazos oportunos os traballos que permitan avaliar o logro das competencias propias da materia a partir da participación activa na clase e traballo autónomo, deberán entregar todos os traballos (incluídos os tutelados) o día de realización de próbaa exame. A cualificación dos mesmos realizarase con idénticos criterios aos utilizados nos casos de traballos entregados nos prazos correspondentes, como se acaba de indicar nun parágrafo anterior.

2ª convocatoria(xullo):

Próbaa-exame de xullo constará de tres partes: a) Proba obxectiva de estrutura análoga á de xaneiro (final 1º cuadrimestre); b) Proba con preguntas de resposta longa; c) Entrega dos traballos correspondentes á avaliación de competencias non valorables a través dunha proba escrita nun tempo determinado. As tres partes realizaranse o día, hora e lugar sinalados na páxina web da Facultade. A puntuación do conxunto farase seguindo os mesmos criterios de xaneiro e realizarase nunha escala de 1 a 10, agora ben, para aprobar será necesario obter un mínimo de 5 puntos en cada unha das 3 partes.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Boggino, N. y Rosekrans, K., **Investigación-acción: reflexión crítica sobre la práctica educativa**, 1, Eduforma, 2007
 Fernández Gutiérrez, A. M., **La intervención socioeducativa como proceso de investigación**, 1, Nau llibres, 2003
 Latorre, A., **La investigación-acción. Conocer y cambiar la práctica educativa**, 1, Graó, 2003

Bibliografía Complementaria

Delgado, J.M. y Gutiérrez, J., **Métodos y técnicas cualitativas de investigación en las Ciencias Sociales**, 1, Síntesis, 1994

Pérez Serrano, G., **Modelos de Investigación Cualitativa en Educación Social y Animación Sociocultural**, 4, Narcea, 2004

Salazar, M.C, **La investigación-acción participativa. Inicios y desarrollos**, 1, Edit. Popular-OEI., 1992

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Metodoloxía de investigación socioeducativa/O05G130V01104

Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas/O05G130V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía do consumo e identidades culturais				
Materia	Socioloxía do consumo e identidades culturais			
Código	O05G130V01904			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Gómez Suárez, Águeda			
Profesorado	Gómez Suárez, Águeda			
Correo-e	agueda@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/etnicsexualidad			
Descrición xeral	Esta materia pretende acercar ao alumno a realidade da sociedade do onsumo actual e as identidades culturais presentes na cultura contemporánea, co fin de mostrar unha perspectiva que complemente a análise socioeducativa crítica da realidade social.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
D13	Autonomía na aprendizaxe
D15	Creatividade
D19	Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional
D20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

1.Coñecer os supostos sociolóxicos que están na base dos procesos de intervención educativa (1)	A1	B1	C1	D1
2.Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento de procesos socioeducativos (4)	A2	B2	C7	D3
	A3	B3		D8
3.Planificar e organizar proxectos e servizos culturais (11)	A4	B4		D10
4.Deseñar, desenvolver e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural (13)	A5	B5		D13
5.Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía (18)		B6		D15
				D19

(x)Número que se corresponde coa competencia específica do Grado

2.Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento de procesos socioeducativos (4)	A1	B1	C7	
	A2	B2		
	A3	B3		
	A4	B4		
	A5	B5		
		B6		
3.Planificar e organizar proxectos e servizos culturais (11)	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C7	D10
	A3	B3		D13
	A4	B4		D15
	A5	B5		D20
		B6		
4.Deseñar, desenvolver e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural (13)	A1	B1		D1
	A2	B2		D13
	A3	B3		D15
	A4	B4		
	A5	B5		
		B6		
5.Ter capacidade para potenciar as relacións interpersonais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía (18)	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C7	D15
	A3	B3		D19
	A4	B4		D20
	A5	B5		
		B6		

Contidos

Tema

BLOQUE I: INTRODUCCIÓN.	1.1.Introducción ao desenvolvemento histórico da sociedade de consumo. 1.2.Sociedade industrial. 1.3.Estado de Benestar. 1.4. Sociedades de consumo avanzado.
BLOQUE II: CONCEPTOS:	2.1. Cultura, sociedade e globalización. 2.2. Clase social, ideoloxía e consumo. 2.3.Necesidade e desexo. 2.4. Identidades colectivas e etnicidade. 2.5. Multiculturalidade, deritos humans e cidadanía.
BLOQUE III:CONTEXTOS:	3.1. O proceso de construción do capitalismo español. 3.2.O consumo, un mecanismo simbólico de distinción 3.3.Estilos de vida e estrutura social.
BLOQUE IV: TIPOLOGÍAS:	4.1.Teoría das ideoloxías. 4.2. Capital cultural. 4.3.Construción das identidades culturais: alta cultura, cultura de masas, cultura popular, folclore, cultura virtual. 4.4.Culturas híbridas. 4.5.Hábitos de consumo. Socioloxía aplicada

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	2	15	17
Debate	17	40	57
Presentación	3	4	7
Lección maxistral	22	44	66
Traballo	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O/a estudante desenvolverá exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do/a estudante.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/o un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto; Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo/a estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia na aula por parte da profesora
Traballo tutelado	Lectura de textos, comentarios e actividades prácticas autorizadas pola profesora dentro da aula.
Debate	Exposicións, discusión e comentarios orales sobre as temáticas tratadas na aula.
Presentación	Presentación de traballos empíricos, libros e comentarios de textos de forma grupal ou individual, por parte do alumnado ante os/as compañeiros/as e a profesora
Probas	Descrición
Traballo	Elaboración dun traballo grupal e/ou individual de carácter empírico tutorizado e orientado pola profesora.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Avaliación continua de traballos e actividades realizados na aula, a través da entrega dos traballos ou mediante a observación da participación na aula.	45	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C7 D3 A3 B3 D8 A4 B4 D10 A5 B5 D13 B6 D15 D19 D20
Debate	Debates e discusión ordenadas na aula en torno as temáticas tratadas durante o curso	5	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C7 D3 A3 B3 D8 A4 B4 D10 A5 B5 D13 B6 D15 D19 D20
Presentación	Exposición, na aula e ante os compañeiros/as, do traballo de investigación, e dos comentarios de textos dos cinco documentos científicos que se van a traballar na aula. Se valorará a sistematización da información, a claridade expositiva, o uso de TICs e a capacidade didáctica de transmisión de contidos.	10	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C7 D3 A3 B3 D8 A4 B4 D10 A5 B5 D13 B6 D15 D19 D20
Traballo	Realización de dous exercicios: (1) Elaboración dun proxecto de investigación de análise dunha campaña publicitaria e do perfil sociolóxico do seu target (público obxectivo) e (2) Realización de cinco comentarios de texto (datos o autor, contexto da obra, resumen, ideas principais e comentario crítico persoal) sobre materiais científicos que se traballarán na aula ao longo do cuatrimestre. Nos dous casos terá que presentarse un traballo impreso e entregarse na data do examen.	40	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C7 D3 A3 B3 D8 A4 B4 D10 A5 B5 D13 B6 D15 D19 D20

Outros comentarios sobre a Avaliación

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade no espazo "datas exames".

Os alumnos no presenciais deberán examinarse na data oficial de examen a través dunha proba escrita de preguntas abertas sobre o temario da materia. Os alumnos que accedan á segunda convocatoria poderán optar por realizar un traballo escrito que deberán entregar na data oficial de examen ou ben realizar unha proba escrita de preguntas abertas sobre o temario da materia.

A web da materia é <https://seix.uvigo.es/docnet-nuevo/docencia/professor/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alonso, L. E. y Conde, F., **Historia del consumo en España: una**, 1ª, Debate, 1994

GarcíaCanclini, N., **Culturas híbridas. Estrategias para entrar y salir de la modernidad**, 1ª, Grijalbo, 1990

Eco, U., **Apocalípticos e integrados ante una cultura de masas**, 2ª, Lumen, 1997

Arribas, L. (coord); De Lucas Mantilla, A.; Mañas Ramíres, B. Ortí Mata, M., **Sociología del consumo e investigación de mercados:una guía didáctica**, 1ª, UNED, 2013

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural/O05G130V01201

Socioloxía: Socioloxía da educación/O05G130V01302

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dinámica de grupos e intervención psicosocial comunitaria**

Materia	Dinámica de grupos e intervención psicosocial comunitaria			
Código	O05G130V01905			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Barreiros de la Torre, Delmiro			
Profesorado	Barreiros de la Torre, Delmiro			
Correo-e	dbarreiros@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php			
Descrición xeral	A materia pretende introducir ao alumnado de Educación Social no estudo dos problemas sociais desde unha perspectiva psicosocial, así como á análise e a intervención na comunidade, primando a participación activa da mesma e a potenciación dos seus recursos. Asimesmo intenta contribuír ao enriquecemento da súa formación aportando conceptos, teorías e ferramentas metodolóxicas para desenvolverse no seu labor con/en grupos, ampliando a súa perspectiva sobre os conflitos intra e intergrupales e as posibilidades de introducir dinámicas que contribúan á cooperación e a resolución consensuada e madura dos problemas da comunidade. Pretende, en suma, amosarlles as potencialidades inherentes á vida grupal fronte ás estratexias individualistas á hora de promover a calidade de vida e o benestar social d@s cidadáns e potenciar o seu labor como mediadores ou facilitadores sociais cedéndolle o protagonismo ós membros da comunidade e fomentando a súa participación en grupos formais e/ou informais.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
C5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
C14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
C15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
C17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
D1	Capacidade de análise e síntese
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade

D11	Habilidades interpersoais
D12	Compromiso ético
D13	Autonomía na aprendizaxe
D14	Adaptación a situacións novas
D15	Creatividade
D17	Iniciativa e espírito emprendedor
D18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida
D20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Integra críticamente os supostos psicosociais que están na base dos procesos de intervención socioeducativa.	A2 A3	B4	C1	D1 D8 D12 D13 D18 D20
Coñece as bases para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas	A2	B3 B4	C2 C5	D1 D8 D12 D13 D20
Ten unha base para analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos.	A2 A3	B4	C4 C5 C7	D1 D4 D12 D13 D20
É capaz de asesorar na elaboración, deseño, aplicación e avaliación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas no contexto da comunidade.	A2	B5 B6	C5 C9 C10 C11 C14 C15	D7 D9 D10 D11 D13 D14 D15 D20
Coñece os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa	A2	B1 B5	C5	D1 D8
É capaz de manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas	A2 A3	B4	C7	D1
É capaz de dominar metodoloxías de dinamización social e cultural e potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención.	A2	B2	C11 C17	D7 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D17 D20

Contidos

Tema	
Introducción:	A dinámica de grupos no contexto da intervención comunitaria
Nivel grupal. Conceptos básicos	A orixe psicosocial da dinámica de grupos. Características dos grupos e tipos de grupos. Etapas na formación dos grupos. Funcións dos grupos. Estructura grupal: afectiva, de roles, de comunicación, AS cohesión grupal. O clima grupal, o entorno físico. O liderado. A estrutura da tarefa. Toma de decisións. Rendemento grupal. Dinámica de grupos: niveis de análise.
Dinámica de grupos en Educación Social	Técnicas de presentación, coñecemento, confianza e animación; técnicas de comunicación; técnicas de cooperación; técnicas de toma de decisións e resolución de conflitos; técnicas de organización e planificación. Relacións intergrupos.
Intervención psicosocial comunitaria (I): bases teóricas	Bases conceptuais da intervención psicosocial comunitaria. Comunidade, sentimento de comunidade, potenciación comunitaria (empowerment), principio de emancipación, cambio comunitario, benestar e calidade de vida. Modelos teóricos

Intervención psicosocial comunitaria (II): Bases metodolóxicas	Bases metodolóxicas da intervención psicosocial comunitaria: avaliación de necesidades, recursos e programas. Técnicas de avaliación.
Intervención psicosocial comunitario (III) Planificación	A intervención psicosocial comunitaria como cambio planificado. Niveis de análise e intervención. Planificación da intervención: estratéxica, táctica e operativa. Ambitos. A Participación comunitaria. Exemplos de programas e proxectos de intervención comunitaria.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	20	35	55
Seminario	14	16	30
Traballo tutelado	0	45	45
Presentación	1	10	11
Eventos científicos	1	0	1
Seminario	6	0	6
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Toma inicial de contacto co alumnado a efectos de: -Presentación da materia e aclaración de posibles dúbidas ao respecto. -Detección de coñecementos e expectativas previas en relación á materia, intereses e grao de motivación.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia por parte do profesorado, así como das directrices do traballo a desenvolver polo alumnado. Adicaranse as derradeiras sesión para a súa exposición.
Seminario	Actividade eminentemente práctica orientada á adquisición de coñecementos e habilidades instrumentais en relación coa intervención psicosocial comunitaria e a dinámica de grupos.
Traballo tutelado	O alumnado, preferiblemente en grupo, e, de non ser posible esta opción, de xeito individual elaborará un traballo centrado en algún dos aspectos do temario ou realizará un proxecto de intervención con grupos.
Presentación	Exposición oral por parte do alumnado, previa presentación escrita, dos traballos tutelados levados a cabo.
Eventos científicos	Conferencias, charlas ou exposición ou ben mesas redondas, debates... realizados por algún experto poñentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia.
Seminario	Entrevistas mantidas polo alumnado co profesorado para asesoramento e desenvolvemento das actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Modalidades: - Presencial: directamente na aula (aclaración de posibles dúbidas e titorías grupais e individuais para organización, supervisión e seguemento de traballos e actividades realizadas); e fóra da aula, no horario de titorías establecido (cuestións varias a nivel académico, persoal, saídas profesionais....). - Non presencial: a través da plataforma virtual Tema ou do correo electrónico.
Lección maxistral	Modalidades: - Presencial: directamente na aula (aclaración de posibles dúbidas e titorías grupais e individuais para organización, supervisión e seguemento de traballos e actividades realizadas); e fóra da aula, no horario de titorías establecido (cuestións varias a nivel académico, persoal, saídas profesionais....). - Non presencial: a través da plataforma virtual Tema ou do correo electrónico.
Seminario	Seminarios Modalidades: - Presencial: directamente na aula (aclaración de posibles dúbidas e titorías grupais e individuais para organización, supervisión e seguemento de traballos e actividades realizadas); e fóra da aula, no horario de titorías establecido (cuestións varias a nivel académico, persoal, saídas profesionais....). - Non presencial: a través da plataforma virtual Tema ou do correo electrónico.
Traballo tutelado	Modalidades: - Presencial: directamente na aula (aclaración de posibles dúbidas e titorías grupais e individuais para organización, supervisión e seguemento de traballos e actividades realizadas); e fóra da aula, no horario de titorías establecido (cuestións varias a nivel académico, persoal, saídas profesionais....). - Non presencial: a través da plataforma virtual Tema ou do correo electrónico.

Seminario	Titoría en grupo Modalidades: - Presencial: directamente na aula (aclaración de posibles dúbidas e titorías grupais e individuais para organización, supervisión e seguemento de traballos e actividades realizadas); e fóra da aula, no horario de titorías establecido (cuestións varias a nivel académico, persoal, saídas profesionais....). - Non presencial: a través da plataforma virtual Tema ou do correo electrónico
-----------	---

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Asistencia, participación e realización das actividades prácticas relacionadas con dinámica de grupos e intervención comunitaria propostas polo profesorado. Puntuación máxima: ata 1.5 puntos do total da nota. É preciso obter como mínimo 0.75 punto neste apartado para superar a proba.	15	A2 A3	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C2 C4 C5 C7 C9 C10 C11 C14 C15 C17	D1 D4 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D17 D18 D20
Traballo tutelado	Elaboración de proxectos de intervención comunitaria nos que se contemple a utilización de diversas dinámicas de grupos á hora de deseñar as actividades. Puntuación máxima: ata 2,5 puntos do total da nota. É preciso obter como mínimo a metade neste apartado para superar a proba.	25	A2 A3	B2 B4 B5	C2 C4 C5 C9 C10 C11 C14 C15 C17	D1 D4 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D17 D18 D20
Presentación	Exposición dos traballos ou proxectos de intervención realizados. Puntuación máxima: ata 1 puntos do total da nota. É preciso obter como mínimo 0.5 punto neste apartado para superar a proba.	10	A2 A3	C17		D1 D4 D8 D9 D11 D13 D15 D20
Exame de preguntas obxectivas	Realización dun examen tipo test (preguntas con varias opcións de resposta), que incluírá diversas preguntas cortas de carácter aberto adicionalmente, sobre os contidos do temario. Descontaranse os erros dos acertos nas preguntas pechadas. Puntuación máxima: ata 5 puntos da nota final. Punto de corte para aprobar este apartado da materia: responder correctamente á metade das preguntas.	50	A2 A3	B1 B4	C1 C17	D1 D13 D18 D20

Outros comentarios sobre a Avaliación

REQUISITO PARA PRESENTARSE ÁS PROBAS DE AVALIACIÓN:

O alumnado deberá entregar a súa ficha debidamente cumprimentada nun prazo máximo de tres semanas facendo constar expresamente a modalidade elixida, o que implica contactar necesariamente co profesorado a principios de curso para comunicarlle a súa elección e poder ser convenientemente avaliado.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

Aplicaranse dous sistemas de avaliación tomando como criterio diferencial a asistencia ou non ás clases presenciais e ás titorías grupais, dado que a planificación deste proceso de ensino-aprendizaxe esixe a presenza do alumnado sobre todo en aquelas relacionadas coa adquisición de competencias procedementais e actitudinais, o que implica facer un seguimento

das asistencias mediante controles. Quen sen notificalo teña una asistencia por debaixo do 70% será considerado a tódolos efectos como non asistente, salvo causa debidamente xustificada.

Nota: o exame oficial do 2º Período(Cuatrimestre): ver Taboleiro de Anuncios ou web da Facultade .

1) Modalidade asistencial: A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas nos distintos apartados especificados no cadro superior, sendo preciso ter superados cada un deles ailladamente.

2) Modalidade non asistencial: A avaliación e a superación da materia virá determinada polo exame final teórico-práctico (50% da nota final, sendo necesario obter como mínimo 2.5 puntos dos 5 que integran este apartado) e pola realización dun traballo tutelado polo profesor que haberá que presentar na data de exame da convocatoria oficial, previa a súa exposición (50% restante da nota, sendo preciso acadar como mínimo 2.5 puntos do total dos 5 que se poden obter neste apartado). A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas nos dous apartados, sendo preciso superar cada un deles ailladamente.

SEGUNDA CONVOCATORIA:

As competencias non superadas, derivadas da totalidade e/ou de parte das probas/actividades obxecto de avaliación, poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo, gardándose a nota da parte superada, tanto na modalidade asistencial como na non presencial.

Nota: o exame oficial do 2º Período(cuatrimestre): ver Taboleiro de Anuncios ou web da Facultade.

Convocatoria de xullo: ver Taboleiro de Anuncios ou web da Facultade .

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Blanco, A., y Rodríguez, J, **Intervención psicosocial.**, Pearson., 2007

Fernández , I., **Psicología de la intervención comunitaria**, Desclee de Brower, 2012

Froufe, S., **Técnicas de grupo en la animación comunitaria.**, Amarú., 2005

Marín, M., Troyano, Y., **Trabajando con grupos: técnicas de intervención.**, Pirámide., 2011

Maya, I., García; M., y Santolaya , F. J., **Estrategias de intervención psicosocial: casos prácticos.**, Pirámide, 2011

Pérez, M.J., **Dinámica de grupos en formación de formadores: casos prácticos.**, Herder., 2011

Sánchez, A, **Manual de psicología comunitaria: un enfoque integrado.**, Pirámide, 2007

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Intervención socioeducativa para a inclusión social/O05G130V01405

Avaliación de programas socioeducativos/O05G130V01901

Intervención en saúde e educación social/O05G130V01902

Intervención socioeducativa na infancia e adolescencia en situación de risco social/O05G130V01501

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Didáctica: Deseño e programación no ámbito socioeducativo/O05G130V01202

Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas/O05G130V01303

Mediación en conflitos e situacións de violencia/O05G130V01502

Programas de animación sociocultural/O05G130V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural/O05G130V01201

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento/O05G130V01102

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Psicoloxía: Psicoloxía social/O05G130V01301

Socioloxía: Socioloxía da educación/O05G130V01302

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación ambiental para o desenvolvemento sostible**

Materia	Educación ambiental para o desenvolvemento sostible			
Código	O05G130V01906			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Formación inicial dos futuros educadores sociais en educación ambiental para o desenvolvemento sostible			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
C4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
C5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
C12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
C13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
C14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás

C15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
C16	Elaborar e interpretar informes técnicos, de investigación e avaliación sobre accións, procesos e resultados socioeducativos
C17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
C18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
C19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
C20	Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas
D2	Planificación e organización
D3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D5	Xestión da información
D6	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
D11	Habilidades interpersoais
D12	Compromiso ético
D13	Autonomía na aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Capacidade de autoanálise crítico dos seus preconceptos, valores e hábitos en relación ao medio e á crise ambiental.	A1 A2 A4 A5	B2	C1 C3 C4	D3 D5 D6 D8 D10 D12
2. Capacidade de aplicar no seu desenvolvemento profesional unha visión complexa, dinámica e integrada dos elementos e procesos, biofísicos, socioculturais e económicos, que é preciso ter en conta para a construción dunha sociedade sustentable.	A2 A3 A4	B1 B2 B3	C1 C3 C19	D2 D5 D8 D12
3. Contribuír a desenvolver nos alumnos de Educación social as capacidades que lles permitan coñecer e valorar a contorna natural, así como as súas posibilidades de acción e de coidado.	A1	B1 B2		D5 D6 D8 D9 D12
3. Recoñecer e aplicar a Educación Ambiental como unha ferramenta social e comunitaria para o cultivo da cultura da sustentabilidade.	A1 A2	B1 B3 B4	C4 C5 C6 C8	D3 D8 D12 D13
5. Identificar os roles e os ámbitos profesionais específicos no campo da Educación Social orientados ao logro da sustentabilidade.	A2 A5	B2 B3 B4 B5 B6	C2 C6 C7 C8	
6. Coñecer técnicas, experiencias, recursos e infraestruturas para traballar a Educación Ambiental no ámbito non formal.	A4 A5	B1 B4 B6	C5 C17 C18	D5 D6 D7 D9 D10 D11 D12

7. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, relacionados coa EA.

A1 B4 C7 D2
A2 B5 C8 D4
A3 B6 C9 D5
C10 D8
C11 D9
C12 D13
C13
C14
C15
C16
C17
C20

Contidos

Tema

Introdución ao Medio ambiente	- Concepto de medio ambiente - Recursos naturais e tipos - Impacto ambiental - Interacción Sistema ecolóxico-sistema económico. - A crise ambiental - Diferentes alternativas ante a problemática ambiental - Desenvolvemento sustentable. - Índices de medida da sostenibilidade
Problemas medio ambientais do mundo actual	- A auga un bien escaso.. - O deterioro do medio litoral e marino. - Contaminación atmosfera. - A perda dos nosos bosques. - Contaminación solo. - Desequilibrios norte-sur. - Consumo desmesurado. - Superpoblación - A biodiversidade en España: un gran tesoro - O problema enerxético. - Os residuos
Concepto e fundamentos da Educación Ambiental	- Perspectiva histórica da Educación Ambiental. - Concepto e fundamentos. - Modalidades da Educación Ambiental: formal, non formal e informal. - Obxectivos, características e dificultades da E.A.
Técnicas e Recursos para a Educación Ambiental	- Libros de texto e manuais. - Trípticos. - Xogos de simulación - Itinerarios didácticos. - Talleres. - Software. - Equipamentos para traballar a Educación Ambiental (Aulas de Natureza, granxas-escola, centros de interpretación).
Actividades e xogos para a Educación Ambiental	- Actividades prácticas relacionadas ca auga. - Actividades prácticas relacionadas co solo. - Actividades prácticas relacionadas ca enerxía. - Actividades prácticas relacionadas cos residuos.
Deseño e elaboración de programas de Educación ambiental.	- Estructura dun programa de Educación Ambiental - Planificación e deseño - Temporalización - Recollida de datos. - Adecuación o grupo receptor e a súa demanda. - Avaliación.
Introdución a avaliación de actividades, programas e recursos	- Tipos de Avaliación. - Revisión de diferentes programas de Educación Ambiental.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	23	10	33
Traballo tutelado	10	45	55
Presentación	1	0	1
Traballo tutelado	10	50	60
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Traballo tutelado	Elaboración individual e en pequeno grupo de varios documentos nos que se reflectan as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de: Tutorías individuais: ao final da clase. Tutorías grupais: sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais. Tutorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. Formación on-line coa plataforma Faitic: para o intercambio e/ou debate, consulta de dúbidas,
Traballo tutelado	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de: Tutorías individuais: ao final da clase. Tutorías grupais: sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais. Tutorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. Formación on-line coa plataforma Faitic: para o intercambio e/ou debate, consulta de dúbidas,

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.	30				
Presentación	Exposición de traballos por parte do alumnado	10	A4 A5	B5	C5 C6 C7 C8 C9 C10	D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D13
Traballo tutelado	Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante proceso de formación. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	30	A2 A3 A4 A5	B3 B4 B5 B6	C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C10 C11 C12 C14 C16 C17 C19	D3 D5 D6 D7 D12 D13

Exame de preguntasProbas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen obxectivas preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta.

30	A1	B1	C1	D2
	A2	B2	C2	D3
	A3	B3	C3	D4
	A4	B4	C4	D5
	A5	B5	C5	D6
		B6	C6	D7
			C7	D8
			C8	D9
			C9	D10
			C10	D11
			C11	D12
			C12	D13
			C13	
			C14	
			C15	
			C16	
			C17	
			C18	
			C19	
			C20	

Outros comentarios sobre a Avaliación

CRITERIOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN

Valorarase a adquisición de competencias da materia mediante os seguintes procedementos e criterios de avaliación e cualificación: . - Asimilación dos conceptos teórico-prácticos da materia.- Capacidade de utilizar os devanditos conceptos á hora de aplicalos en contextos específicos. - Dominio da linguaxe didáctico-científico, capacidade de argumentación e de razoamento lóxico, rigor e claridade argumentativa. - Claridade das exposicións, utilización dos recursos e elaboración do material didáctico axeitado. - Interese, iniciativa e participación do alumnado. - Capacidade de análise crítica de exemplificacións metodolóxicas, actividades e recursos propios da área. - Uso correcto da lingua, con especial atención á ortografía, sintaxe e redacción. - Uso axeitado das fontes de información e manexo correcto da bibliografía utilizada. Os traballos presentados deben ser orixinais e mostrar claridade expositiva, estruturación e sistematización, coherencia interna, orixinalidade e creatividade, capacidade de crítica e autocrítica, capacidade de análise e síntese, e corrección ortográfica.

A cualificación final da materia resultará da integración das distintas notas nas actividades realizadas. A porcentaxe que se lle asigna a cada parte será como mostra no apartado anterior.

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

CONVOCATORIA DE XULLO

Aqueles estudantes que non superen algunhas das probas ou actividades suxeitas a avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo. Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

Para a data oficial de exames consultar a web da facultade <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php> no espazo "datas exames 2018-2019"

AVALIACION PARA O ALUMNADO NON PRESENCIAL

A) PLAN DE TRABAJO PARA ALUMNADO QUE NON ASISTE A CLASES TEÓRICAS (XOVES)

- Porcentaxe cualificación: 30% da nota final

Na plataforma TEMA, Sección Documentos iranse colgando sucesivamente os materiais e presentacións teóricas sobre as que versará o exame.

B) PLAN DE TRABAJO PARA ALUMNADO QUE NON ASISTE A DINÁMICAS (MÉRCORES)

- Porcentaxe cualificación: 35% da nota final

Realización dos exercicios que se atopen na plataforma TEMA que se indiquen. Terán que facerse de forma individual, aínda que estean explicitados para traballo en grupo na aula.

C) PLAN DE TRABAJO PARA ALUMNADO QUE NON ASISTE AO LABORATORIO (XOVES)

- Porcentaxe cualificación: 35% da nota final

Deseño dun programa de intervención en E.A. Tedes que programar dúas sesións de 4 horas cada unha sobre unha problemática ambiental e destinatarios que vós consideredes, focalizando no deseño de actividades a realizar.

IMPORTANTE: A superación da materia supón aprobar o exame e a entrega das tarefas anteriormente descritas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cascón, P. e L. Martínez Ten, **En busca de los objetivos del Milenio 4 : un cuento, juegos y actividades para lograr un medio ambiente sostenible y un mundo solidario**, Editorial Catarata, 2007

Flor Perez, J.I., **Hablemos de medio ambiente : para conocer cómo funciona nuestro entorno y poder actuar**, Editorial Pearson, 2006

Granados Sánchez, J., **Manual de medio ambiente y sostenibilidad**, Editorial Dykinson, 2010

Kramer, F., **Manual práctico de educación ambiental. Técnicas de simulación, juegos y otros métodos educativos**, Ediciones Catarata, 2002

Sánchez Sánchez-Cañete, Francisco Javier, **Juegos y actividades de cultura ambiental y cambio climático**, Ediciones Mágina, 2008

Bibliografía Complementaria

Amador, L. V. y Esteban, M, **Desde la educación social a la educación ambiental. Hacia una intervención educativa socioambiental.**, 2011

Aznar, P. y Ull, M. A., **La responsabilidad por un mundo sostenible. Propuesta educativas a padres y profesores.**, Desclée De Brouwer., 2013

Granados Sánchez, J., **Manual de medio ambiente y sostenibilidad**, Editorial Dykinson, 2010

Heras, P, **Educación ambiental y materiales didácticos. Una visión del estado de la cuestión.**, Area, M. y otros (Coords.), Materiales y recursos, 2010

Melendro, M., Murga, M.A., y Cano, A. (Coords.), **IDEAS: Iniciativas de Educación Ambiental para la Sostenibilidad.**, Uned, 2011

MMA Ministerio de Medio Ambiente, **Guía de recursos para la educación ambiental. Materiales y equipamientos.**, CENEAM, 2010

Murga-Menoyo, M. A., **Desarrollo sostenible. Problemáticas, agentes y estrategias.**, UNED/McGraw Hill, 2013

Novo, M., **El Desarrollo Sostenible. Su dimensión ambiental y educativa.**, Ed. Pearson, Prentice Hall., 2007

Unesco, **Cómo construir un programa de educación ambiental.**, Los libros de la catarata., 1995

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Educación de persoas adultas/O05G130V01401

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación intercultural e para a paz**

Materia	Educación intercultural e para a paz			
Código	O05G130V01907			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Carrera Fernández, María Victoria			
Profesorado	Carrera Fernández, María Victoria			
Correo-e	mavicarrera@uvigo.es			
Web	http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/grao-educacion-social/titorias?ficha_profesor=216			
Descrición xeral	A materia de Educación Intercultural e para a Paz oríéntase á promoción dos conceptos relativos á Paz e á Interculturalidade, na súa acepción positiva, no marco da Paradigma Sociocrítico da Educación; así como nos principais fitos históricos da Educación para a Paz, os compoñentes da disciplina e a Educación para a Cidadanía e a Convivencia no marco dos Dereitos Humanos, así como nas estratexias e recursos adecuados para a intervención. Así mesmo promove no alumnado a interiorización de valores de respecto e tolerancia en positivo, solidariedade e empatía. E capacítalle para recoñecer situacións de violencia non só directa, senón tamén estrutural e simbólica; así como desenvolver estratexias e programas de prevención da violencia e promoción da convivencia. Proxéctase en diversos campos profesionais: Intervención socioeducativa non formal, entre a que podería destacarse o lecer infantil e xuvenil; así como o marco da educación de persoas adultas; en centros e proxectos de integración de grupos en situacións de conflito social; ou en ONGs. Así como na intervención educativa formal nos centros educativos, servindo á vez de ponte ou conexión entre estes e a súa contorna, establecendo un diálogo entre escola e familia, e entre escola e outros axentes de educación non formal da contorna local e comunitaria. Contribuíndo, en definitiva, á formación dun pensamento crítico propio que oriente unha práctica profesional comprometida e democrática			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades

D3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
D12	Compromiso ético
D18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer e comprender os principais fitos históricos da Educación para a Paz.	A1 A3 A4	B4		D3 D12 D18
Ser capaz de deseñar, implementar e avaliar programas de Educación Intercultural e para a Paz nos diferentes contextos socioeducativos.	A1 A2 A5	B2 B3 B4 B5 B6	C3 C10	D3 D12 D18
Promocionar a cultura de paz no ámbito socioeducativo, establecendo pontes de colaboración entre o ámbito escolar e a educación non formal e informal	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C3 C10 C19	D3 D12 D18
Valorar a diversidade en todas as súas manifestacións (étnica, racial, cultural, lingüística, sexual ou de xénero) e desenvolver unha capacidade crítica e empática, de compromiso ético cos colectivos en situación de desvantaxe social.	A2 A3	B1	C3 C10	D3 D12 D18
Coñecer o método socioafectivo, así como as diferentes técnicas e estratexias de Educación Intercultural e para a Paz, e ser capaz de poñelas en marcha nos diversos contextos socioeducativos.	A1 A2 A4 A5	B1 B3 B4 B5	C3 C10 C19	D3 D12 D18

Contidos

Tema	
Formulacións teóricas e metodolóxicas.	Aproximación teórica: Concepto de Paz e Interculturalidade. Outros conceptos chave (violencia, otredade, conflito e educación en valores). Cara a un concepto de Educación Intercultural e para a Paz no marco do Paradigma Sociocrítico. Aproximación histórica: Antecedentes (a contribución pedagóxica e o legado da non-violencia). O movemento de Educación para a Paz anterior á II Guerra Mundial. O movemento de Educación para a Paz entre as dúas Guerras Mundiais. O movemento de Educación para a Paz despois da II Guerra Mundial (a creación da ONU e a UNESCO, o Movemento da Non-violencia e a achega da Investigación para a Paz). A Educación para a Paz na actualidade (labor actual da UNESCO, achegas dos foros sociais mundiais, movementos sociais, pacifistas e sociopedagóxicos).
Componentes.	Dereitos Humanos. Desarme. Desenvolvemento. Comprensión Internacional. Interculturalismo. Educación e resolución de conflitos. Educación non sexista.
A educación para a convivencia e a cidadanía.	Educación para a paz e democracia Educación para a paz e diversidade sexual, cultural e funcional. Fenómenos de otredade nos espazos socioeducativos. Educación para a convivencia en institucións de educación formal e non formal.
Recursos e estratexias de acción nos diversos ámbitos educativos.	Recursos e estratexias. O método socioafectivo. Experiencias de boas prácticas na nosa contorna.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18	27	45
Seminario	8	32	40

Traballo tutelado	5	20	25
Traballo tutelado	4	8	12
Presentación	4.5	18	22.5
Actividades introductorias	3.5	0	3.5
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballo tutelado	O alumnado, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía e expresión escrita.
Traballo tutelado	Traballos realizados na aula como complemento ás sesións teóricas e prácticas. Preferiblemente de carácter grupal e co obxectivo de facer máis significativos os contidos de aprendizaxe.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pódese levar a cabo individual ou grupalmente.
Actividades introductorias	Actividades de presentación da materia, análise de coñecementos previos, actitudes e intereses/expectativas en relación á materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Titorizarase ao alumnado en horarios de titoría da docente (consultar na páxina web de Facultade). Ademais dedicaranse algúns tempos na clase para a organización e tutela dos traballos grupais.
Presentación	Titorizarase ao alumnado nos horarios de titoría da docente (consultar na páxina web de Facultade)
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Titorizarase as dúbidas do alumnado nos horarios de titoría da docente (consultar na páxina web de Facultade)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	As conclusións dos seminarios serán recollidas cunha reflexión persoal sobre o tema tratado.	20	A1 B4 C3 D3 A2 D12 A3 D18 A4
Traballo tutelado	Son traballos en grupos pequenos, cunha supervisión constante por parte do profesor/a.	40	B4 C3 D3 B5 C10 D12
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40	A1 B1 C3 D3 A2 B2 C10 D12 A3 B3 C19 D18 A4 B4 A5 B5 B6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación para alumnado asistente:

- Terá a consideración de asistente o alumnado que asista polo menos o 80% de a materia.- A avaliación será continua, comentando co alumnado a súa situación en cada momento.- Consistirá na realización dun diario de prácticas no que se recollerán as principais conclusións de cada un dos seminarios (20%), así como na realización dun traballo grupal tutelado (40%) e dun exame de preguntas obxectivas (40%).- Para superar a materia será preciso alcanzar polo menos o 50% de todos os apartados de a avaliación.

Avaliación para alumnado non asistente:

- Terá a consideración de non asistente o alumnado que non alcance o 80% de asistencia á materia.- Para non asistentes, propónse unha actividade semellante en aqueles apartados que non requiren presenza (traballos tutelados: 40%), mentres que o exame de preguntas obxectivas acumulará as demais porcentaxes (60%) ata chegar á posibilidade de nota máxima. **En ambos casos, é necesario alcanzar polo menos o 50% de cada apartado da avaliación.** De non ter superada a materia na convocatoria de xuño, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

DATAS DE EXAMES: As indicadas e aprobadas como datas oficiais por a Facultade.

Consultar:<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-o/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cid, X.M., Carrera, M.V. & Díaz, C. (Coords.), **A Paz. Punto de (25) Encontro (s) de Educadores e Educadoras**, Andavira, 2012

Freire, P., **Pedagogía del oprimido**, Paz e Terra, 1970

Freire, P., **Pedagogía de la indignación**, Morata, 2001

Jares, X.R., **Educación para la paz. Su teoría y su práctica**, Popular, 2005

Monclús, A. & Sabán, C. (Coords.), **Educación para la paz. Enfoque actual y propuestas didácticas**, CEAC, 2008

Bibliografía Complementaria

Carrera, M.V., **Educando Queer: el educador/a social como agente de subversión de género en la escuela**, 2013

Ariño, A., **Estilos de aculturación y conciencia intercultural. En J. García Roca & J. Lacomba (Eds.), La inmigración en la sociedad española (pp. 245-266)**, Bellaterra, 2008

Camps, V., **Educación para la ciudadanía**, Fundación ECOEM, 2007

Carrera, M.V., DePalma, R. & Lameiras, M., **Toward a more comprehensive understanding of bullying in school settings**, 2011

Carrera, M.V., Lameiras, M. & Rodríguez, Y., **Heteronormatividad, cultura y educación: un análisis a propósito de XXY**, 2013

Cid, X.M., Carrera, M.V., Diéguez, N. & Cid, A., **Educació per a la pau en la trajectòria freinetiana. Del seu discurs originari als actuals moviments de l'escola moderna a la península Ibèrica**, 2017

Córdoba, D., Sáez, J. & Vidarte, P. (Coords.), **Teoría Queer: políticas bolleras, maricas, trans, mestizas**, 2ª ed., Egales, 2007

DePalma, R., & Atkinson, E. (Eds.), **Interrogating heteronormativity in primary schools: The work of the No Outsiders project**, Trentham, 2009

Hicks, D., **Educación para la paz: cuestiones, principios y prácticas en el aula**, Morata, 1993

Priegue, D., **A escola en Galicia e os desafíos do alumnado inmigrante: Avaliación dun programa para familias inmigrantes**, 2008

Ribotta, A., **Educación en Derechos Humanos. La asignatura pendiente**, Dykinson, 2006

Carrera, M.V., DePalma, R. & Lameiras, M., **Toward a more comprehensive understanding of bullying in school settings**, 2011

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Discapacidade e educación social/O05G130V01909

Sexualidade e saúde/O05G130V01912

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación ambiental para o desenvolvemento sostible/O05G130V01906

Iniciación na práctica profesional/O05G130V01601

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Teorías e institucións educativas/O05G130V01103

Xénero e educación social/O05G130V01305

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xerontoloxía e educación social				
Materia	Xerontoloxía e educación social			
Código	005G130V01908			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Vázquez Vázquez, Miguel Ángel			
Profesorado	Failde Garrido, José María			
Correo-e	mvazquezv@uvigo.es			
Web	http://http://193.146.32.240/tema1213/claroline/course/index.php			
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
C5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
C9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
C14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
C15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
C17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
D1	Capacidade de análise e síntese
D4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
D7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
D8	Capacidade crítica e autocrítica
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
D11	Habilidades interpersoais
D12	Compromiso ético
D13	Autonomía na aprendizaxe
D14	Adaptación a situacións novas
D15	Creatividade
D17	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento dos contextos de traballo e as necesidades nos eidos concretos comunitarios e especializados da Intervención Profesional do Educador en Xerontoloxía.	A3 A4	B2 B4 B5	C5 C14	D13 D15 D17
Comprensión do proceso de avellentamento fisiolóxico e os Síndromes Xeriatricas que condicionan a vellez con enfermidade.	A2 A3 A4	B3 B5 B6	C1 C10 C15	D1 D7
Detectar os mitos, estereotipos e as respostas sociais ante a vellez e os valores propios das persoas de idade avanzada, e promover a atención centrada na persoa.	A3 A4	B1 B3 B4 B5	C4	D8
Capacidade para a recoñecer as limitacións funcionais no proceso de avellentamento normal.	A3 A4	B1 B4 B5	C1 C2 C7	D10
Utilización de ferramentas e técnicas de Valoración Xerontolóxica especializadas para o desenvolvemento de Programas Individualizados de atención e a realización de informes xerontolóxicos.	A2 A3 A4	B3 B4 B5	C4	D1 D7 D9
Manexo dos recursos e ferramentas para desenvolver Programas de Intervención Xeragóxica para Persoas Maiores, Cuidadores e para os Centros de Atención Xeriatrica.	A4 A5	B2 B3 B5 B6	C2 C5 C9 C10 C11 C14 C17	D11 D17
Entrenamento en técnicas e habilidades específicas para o desenvolvemento da prevención do avellentamento e a promoción do Avellentamento Activo e a mellora da vida n vellez (empowerment xerontolóxico), coa práctica da Intervención Xeragóxica.	A2 A4	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C2 C7 C9 C14 C17	D7 D10 D11
Adquirir técnicas de intervención preventiva para a dependencia xeriatrica e a adaptación de contextos de vida para as persoas maiores en situación de dependencia	A2 A4	B1 B2 B3 B5	C2 C11 C14	D4 D7 D12 D20
Manexo dos recursos de Comunicación e Intervención Xeragóxica eficaz con Persoas Maiores con síndrome asociados, Cuidadores profesionais e/ou familiares e sociedade.	A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5	C2 C4 C9 C14 C17	D4 D7 D9 D10 D11 D12 D14 D15 D17 D18 D20
Coñecemento sobre estratexias de intervención xeragóxica ante o enfermar, a morte e o duelo para Persoas Maiores, Profesionais e familiares.	A2 A4	B3 B4 B5	C1 C5 C7 C9 C11 C14	D9 D11 D12 D14

Contidos

Tema

1.Necesidades, demandas e recursos de Atención en Xerontoloxía Social. ¿Que é a Xeragoxía e cal é a utilidade na sociedade do XXI?	1.1 Conceptos en Xeriatría e en Xerontoloxía. Xeragoxía ou Xerontagoxía. 1.2 Demografía sociosanitaria xeriatrica 1.3 Situación xeriatrica das persoas Maiores en España e en Galicia. 1.4 Realidades xeriatricas: O desdebuxo da vellez en Galicia. Mitos e estereotipos xerontolóxicos na néboa.
--	---

2. Intervención Xerontolóxica: Programas e experiencias: ¿Intervención ou Apoio?	2.1 Guías para o desenvolvemento de Programas de Intervención ou de Apoio. 2.2 Deseño dun programa Xeragóxico: propostas 2.3 Elaboración de Informes de resultados. 2.4 Presentación ou ppt do Programa deseñado de apoio as Persoas Maiores
3. Dependencia e Vellez: Síndromes xeriatricas. Intervención xeragóxica. A Maioría independente e o benestar na vellez: técnicas e habilidades de análise e apoio.	3.1 Concepto de síndrome xerontoloxico 3.2 Grandes síndrome en xeriatría 3.3 O Síndrome demencial senil: no DSM-% Trastorno neurocognitivo.
4. Estratexias e Técnicas de valoración xerontolóxica, Escalas, test e ferramentas de avaliación. "Avaliar para intervir, durante e despois" Primeiro avaliación, despois apoio organizado.	4.1 Casos practicos. Obradoiro 4.2 Traballo de campo
5. A Planificación da atención especializada. Guías para o desenvolvemento de Programas de intervención. Elaboración de Informes de resultados	5.1 Deseño práctico dun programa Xeragóxico posibilitista nun contorno real 5.2 Elaboración de Informes de discusión e resultados ou de posibles resultados da intervención ou apoio as persoas Maiores.
6. Técnicas de traballo xeriatrico e de Comunicación en xerontoloxía	6.1 Síndromes sensoriais e especificidades en comunicación con persoas maiores 6.2 Comunicación en situacións patolóxicas. 6.3 Comunicación na terminalidade

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	5	6
Lección maxistral	22.5	12.5	35
Saídas de estudo	1	14	15
Traballo tutelado	10	40	50
Resolución de problemas	1	10	11
Foros de discusión	2	1	3
Seminario	4.5	7.5	12
Exame de preguntas obxectivas	1	5	6
Traballo	1	5	6
Estudo de casos	1	5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión de presentación da materia, dos recursos bibliográficos, información web, contidos e sistemas de avaliación.
Lección maxistral	Exposicións participativas mediante presentacións de Temas Teóricos e Prácticos, seminarios e propostas de exercicios de consolidación de competencias a desenvolver polo Alumnado
Saídas de estudo	Visitas Técnicas a diferentes Centros; servizos e Programas de Atención Xerontoloxica públicos e Privados, con sesións de avaliación posterior
Traballo tutelado	Revisións temáticas e presentación de traballos feitos polo alumnado, baixo a tutela do Profesor
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e se realizan exercicios da avaliación de coñecementos
Foros de discusión	Actividade individual na que se debaten de xeito virtual diferentes propostas de análise e intervención xerontoloxica
Seminario	Actividades encamiñadas a profundizar naqueles aspectos máis relevantes ou temáticas específicas de interese para o Alumnado

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Análise do Programa da materia, das necesidades do Grupo de alumnado, da realidade xeriatrica da vellez en Galicia, España e Europa. Busca de recursos na rede, avaliación documental e bibliográfica.
Seminario	Titorización individualizada e grupal para traballos de campo e traballos de análise
Traballo tutelado	Realización de alomenos dúas titorías individuais por Alumno/a
Resolución de problemas	Atención mediante mail o teléfono e en despacho para análise de Programa, traballos ou exames

Foros de discusión	Opcional. Apoio mediante foros en plataforma docente
Probas	Descrición
Traballo	Atencion personal e grupal para apoio do Programa de Intervencion ou Apoio a realizar.
Estudo de casos	Titorizacion individual para exercicios de analise de caso ou contexto

Avaliación									
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe						
Saídas de estudo	Faranse Visitas Tecnicas tuteladas a centros e Programas de Atencion a Maiores, con Informes ralizados polo Alumnado	10	A3	B3 B4	C1 C4	D1 D8 D9 D10 D11 D12 D14			
Traballo tutelado	O Alumnado, de xeito individual e ocasionalmente grupal fará revisions e presentacions de Temas e Proxectos relacionados coas accions de Apoio as Persoas Maiores, as suas familias, os cuidadores e a Sociedade. Elaborar un Proxecto de Intervención Xeragóxica nun contexto real e de desenvolvemento posible.	50	A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B5 B6		D1 D4 D7 D15 D17 D18 D20			
Resolución de problemas	Proba teorica mediante cuestionarios tipo test e pregunta curta sobre competencias de saber, saber facer e saber estar	3	A2 A3	B4	C1 C2 C4 C5 C7 C9 C10 C11 C14 C15 C17				
Foros de discusión	Propoñense Temas para a discusion grupal na plataforma TEMA	2	A4 A5	B1	C1 C2 C5 C7 C15	D1 D4 D8 D13 D17 D18 D20			
Seminario	Nos Seminarios, cada Alumno/a realizará unha revision sobre os coñecementos actuais nos Temas propostos	5	A3	B4		D1 D4 D8 D13 D18			
Exame de preguntas obxectivas	Valorar os resultados da aprendizaxe do alumno en relación aos obxectivos propostos para Alumnado NON presencial	30	A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6	C1 C2 C4 C5 C7 C9	D1 D7 D8 D10 D11 D13 D17 D20	C14 C15 C17		

Outros comentarios sobre a Avaliación

O Alumnado non presencial debera facer todos os Traballlos Tutelados, a Visita Tecnica e a realizacion da proba test e preguntas curtas de coñecemento teórico e práctico. O alumnado non presencial será avaliado cos mesmos criterios co alumnado non presencial.

Así mesmo os alumnos que non demostren acadar as competencias basicas da materia na convocatoria de xuño, teraan dereito a realizar a convocatoria de Xullo. Nembargantes, as competencias xa acadadas na avaliacion de Xuño poderanse

conservar como superadas para a convocatoria de Xullo.

DATA EXAMES: A sinalada e aprobada como na data oficial pola Facultade.

Consultar: <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bermejo, L., **Envejecimiento activo y actividades socioeducativas con personas mayores. Guía de buenas prácticas**, Editorial Médica Panamericana, 2010

Bermejo, L., **Gerontología educativa. Cómo diseñar proyectos educativos con personas mayores**, Editorial Médica Panamericana, 2005

Castañeda García, P., **Vejez, dependencia y salud. Guía práctica de gerontología.**, Pirámide, 2009

Gil Gregorio, P (Coord), **Manual de buena practica en cuidados a las personas Mayores**, Sociedad española de geriatría y gerontología, 2013

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Programas de educación social na terceira idade/O05G130V01911

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Intervención en saúde e educación social/O05G130V01902

Discapacidade e educación social/O05G130V01909

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación e animación sociolaboral/O05G130V01701

Outros comentarios

O incremento de persoas maiores en España, e especialmente en Galicia fai precisa a formación de novos profesionais para traballar en Equipo, capaces de avaliar situacións específicas.

A xeración de postos de traballo neste sector de atención xerontolóxica constitúe un reto docente e de formación continuada para os profesionais.

A xerontoloxía é unha materia de presente e futuro de necesidade imperante na que a aXeragoxía ou educación xerontoloxica ten un espazo de emprego e actividade progresiva, tanto nos Centros de Atención a Persoas Maiores como na Comunidade.
